ԽԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 123 | ՅՈՒՆԻՍ 26/8 ՅՈՒԼԻՍ 1898 | 19 ՍԷՖԷՐ 1316 | ՈՒՐԲԱԹ

درعليه‌ده غلطه‌ده (ماسيس) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçue
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փօսթայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի թուղթ 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

Դէպքերը կը դաւալիժին. Փիլիպպեանց չանթահարիչ աղէտքին յաջորդող դէպքերուն ցուրտ միօրինակութիւնը տեսակ մը վհատութիւն և ջղային տկարութիւն պատճառած էր սպանօ-ամերիկեան պատերազմին հրապարակներուն հետաքրքիրներուն մէջ: Տուէյ ծովակալին յաղթութիւնը կը յապաղէր իր նմանը ունենալու ակնկալութեան մէջ: Սէրվէրայի փախուստի նաւերը Անտիլեանի մէջ՝ անձնդուլութեան փայլակներ չողացուցած էին Սպանիացւոց աչքերուն մէջ: Սէրվէրայի միամիտ նաւերը սակայն ունեցան սոսկալի կերպով թատերական լուծում մը: Սէրվէրայի փճացումը ա՛յն աստիճան մեծադղորդ չպիտի ըլլար, եթէ անոր կորովի ռազմագիտութեան փորձերը ժամանակ մը անգործութեան դատապարտած չըլլային Սէմբսընի և Շլէի նաւաբաժինները ովկիանոսին մէջ: Այսօր սակայն Ամերիկացի ծովակալները քաղեցին իրեց համբերատարութեան պտուղը լիովին: Շլէի չէշը բացուեցաւ, և անոր յատակը ապաստանող սպանիական աղուէսը չկրցաւ իր պոչը ազատել չշլին բերանը լարուած թակարդէն: Սպանիոյ ծովային զօրութեան քիչ շատ պատկառելի այդ մնացորդը ոչ ևս գոյութիւն ունի, և Պլանքօ կը մնայ միայն իր կանոնաւոր և անկանոն գունդերով, միշտ անհաւասար կռիւը մղելու համար հակառակորդի մը դէմ, որ նիւթական ու բարոյական բոլոր առաւելութիւններով զինուորուած, հետզհետէ հաւանականութիւնները իր կողմը ունի վճռական հարուածը իջեցնելու սպանիացի մարաջախտին գլխուն: Սանթիակօ կորած է. ճակատագրային եղաւ այս կորուստը, երբ այդ ամուր քաղաքին միակ օժանդակը համարուող Սէրվէրա նաւաբաժինը ահագին կառքէ մը վերջ փճացաւ: Սանթիակօ Ամերիկացիներուն գերագանց կեդրոն մը պիտի ըլլայ ռազմական և պարենաւորման նպատակներու համար. և Ամերիկա՝ որ դուզն մը հող չունէր Քուպայի ցամաքին վրայ, այսօր կ'ունենայ զօրաւոր ամրութիւններով քաղաք մը, որուն կէսը անշուշտ աւերակ դարձած է, այլ ապագայ ամերիկեան հաչիններուն պիտի նպաստէ մեծապէս: Սանթիակոյի շուրջը գտնուած արուարձանները, գիւղերը, աւանները ամերիկեան դրօշին ծալքերուն տակ կը գտնուին, այդ կեդրոններուն պահապան սպանիական սուրբերը չկրցան գերբնական օժանդակութիւն մը ընել Սպանիացւոց դիւցազնութեան, ինչպէս թերեւս կը հաւատային մայր հայրենիքին միամիտները:

Բայց ինչ որ անտարակուսելի է, սպանիական քաջութիւնը և յամառ ընդդիմութիւնն է. ոչ մէկ կէտի վրայ անձնատուր չեղան, ոչ մէկ կեդրոնի մէջ, ուր բաղդը զիրենք անել և անփորձելի դժուարութեանց կը մատնէր, զինաթափ չեղան. ոտն առ ոտն, քայլ առ քայլ պահպանեցին մայր հայրենիքին շարունակութիւնը եղող այդ հողային կէտերը: Ամերիկացիք անգամ կը հիանան սպանիացի կորովին վրայ, և ա՛յս կէտը պէտք է ցոյց տալ, գոնէ բարձրայնելու համար բուն զինուորին արիութիւնը՝ որ չպակսեցաւ բնաւ և է անպարտ պայքարի մէջ անգամ: Սպանիոյ քաղաքային յոռի վարչութիւնը, մատակարարութիւնը և այլն կրնանք պախարակել, բայց անգամ մը որ պատերազմը ծագեցաւ, և խնդիրը ազգային պահպանութեան մը վրայ դարձաւ, սպանիացի զինուորը ինքզինքը եռապատկեց, քառապատկեց, և ցամաքայինն ու ծովայինը, զօրավարն ու ծովակալը նախանձախնդրութեան և եռանդի մասին իրարու հետ մրցեցան: Անտարակուսելի է այս, և մեզի համամիտ են ամէն անոնք, որ գիտեն թէ ինչ է ասպետական քաջութիւնը և յուսահատ կռիւը: Լրագրութեան դիրքն է որ կը ծաղրէ կռուող զինուորին և իր այրուած նաւուն կամրջակին վրայ [illegible] ճակատող ծովակալին խանդավառութիւնը: Մոնթօժօ գիտնալով թէ դէպ իր գոյգութեան կը վերելակէ, տակաւին կռիւը կը շարունակէ, վառօդի հոտէն հրապուրուած և հայրենասիրական սկզբունքով մը վառուած: Որքան հիանալի է ամերիկեան ռազմագիտութիւնը և ճարտարութիւնը, որքան այլութիւն կ'ազդէ զինուորական Եւրոպային՝ այդ քիչ անգամ զէնքի երես տեսնող տարրին անակնկալ կերպով ուժեղ և հնարիմաց ոգին, նոյնքան զարմանալի է Սպանիական զինուորներուն ընդդիմութիւնը, եւ անոնց հաւատարմութիւնը դամուած մնալու իրենց դրօշին՝ արիւնոտ և յուսահատական կռիւներու մէջ անգամ:

Մոնթօժօ և Սէրվէրա փճացած, Քամարա դէպի Սպանիա կամ կէս ճամբուն վրայ մոլորող և վարանոտ, Աւկուսթի զօրաւոր լրեններով թերեւս անձնատուր կամ փճացած, սպանիական ծովեզերքները իրական վտանգի մը ահեղ սպառնալիքին տակ, ներքին խռովութեանց խմորներ եռացած զեռացած Սպանիոյ մեծ քաղաքներուն և կեդրոններուն մէջ. այս սոսկալի վիճակը Սպանիոյ կառավարական շրջանակներուն վրայ ինչ ազդեցութիւն պիտի ընէ: Պատերազմը պիտի շարունակե՞ն Սպանիացիք.— Պաշտօնական և անպաշտօն բոլոր յայտարարութիւնները այդպէս գուշակել կու տան. աղէտքներուն համեմատութեամբ կ'աճին նաև սոսկալի և յուսահատ որոշումները. աւերածին պղծութիւնը տեսակ մը դիւային յամառութիւն կը դնէ պարտեալներուն կամքին վրայ. անոնք կ'ուզեն պատերազմը շարունակել. ծովային ուժերուն փճացումէն վերջ թո՛ղ կործանին նաև, կ'ըսեն, Քուպայի բոլոր բանակները. ո՛ւ է իրաւախոհութիւն ինչ ձեւի տակ ալ որ ըլլայ, երբեք ինչ անակնկալ և հրաշալի դարձուածներ ալ առնեն, Քուպան կորած է Սպանիոյ համար, և գրկուածները ճակատագրին դէմ մաքառիլ կ'ուզեն ունայն պայքարով մը:

Բայց Եւրոպայի սա չէզոքները. բայց անոնք հիմա ուրիշ բանի վրայ կը մտածեն. նորածիլ և իր բողբոջին առաջին փթթումին մէջ հսկայ ծառ մը եղողին վրայ կը մտածեն. ամերիկ կայտառ ուժը, նոր զինուորականութեան մը փայլուն յաղթութիւնները կը խոցեն անոնց աչքերը, և հին աշխարհին [illegible] անհամդատութեամբ մը կը չափեն կը չափչփեն Մայրագոյն Ամերիկայի յուրերուն մէջ ամերիկեան ապագայ պահանջումները: Ամէնքն ալ կը սիրեն ինքնայօժար մխիթարել, բայց ոչ ոք սիրտ կ'ընէ՝ յաղթական Ամերիկայի և յուսահատ Սպանիոյ հաւասարապէս մտերիմ միջնորդն ըլլալով: Ուստի տակաւին իրերը պիտի մնան իրենց կանոնաւոր վիճակին մէջ երկու կռուողներուն շրջանակին միջեւ: Սպանիոյ ա՛յն կուսակցութիւնը՝ որ ուղղակի յաղթականին հետ բանակցելու գաղափարը կը ջատագովէ, ամէնէն հայրենասիրական կուսակցութիւնն է իրաւամբ: Մեծերուն դիմելու հարկ չի կայ. այդ կուսակցութիւնը կը հաւատայ որ, եթէ պէտք է չնորհում մը ընել, յաղթականին պէտք է ընել, ոչ թէ դիմել Եւրոպայի մեծ պետութեանց, որ նեղացուցիչ ձգձգումներէ զատ, միջնորդչէքի չափին վրայ ալ խնդիր կը յարուցանեն, կարեւէր սիրտը դառնացնելով:

Ե.

ՓԱՌԷՆ Վ. ԵՒ «ԱՐԵՏ»

Փառէն վարդապետ Կոյեցի, Սղերդի առաջնորդական հրաժարող տեղապահը, Արեւի շաբաթական թերթերուն մէջ իր մասին գրուած պզտիկ դիտողութեան մը առթիւ երկու խօսք հրատարակելու համար կը դիմէ մեզի եւ տասը էջ բան կը գրէ:

Այս տասը էջին նիւթը ինչ էր՝ Սղերդի մէջ, Քրդերէն լեզուով չգրուած խօսած Փաղերը հայերէն լեզուով «Մասիս»ի մէջ հրատարակելու պէս բան մըն էր. խեղճ մը յաւակնոտ խորհուրդներ՝ ուղղագրութիւնը ինչ կերպ ըմբռնել պէտք ըլլալուն համար, կարգ մը նախադասութիւններ, որոնց իրենց պէս դեռ երեկի դպրոցաւարտի մը կողմէն — նոյն իսկ եթէ վարդապետական սքեմ մը ունենայ այսօր այդ աշակերտը—դէպ ի հնաբանանօր գրագէտ մը եւ ուսուցիչ մը ուղղուելով, իր վրայ կը դառնան կ'ըլլան. եւ նաեւ մըն ալ սրամտութիւններ որոնք կը հաստատեն թէ Արմաշի վանքին մէջ սրամտութեան զատ ամէն բան կարելի է սորվիլ:

Արեւի դիտողութեան դէմ վարդապետին բուն պատասխանը ուրիշ բան չէ բայց յայտարարել որ Սղերդի Քրդախօս եւ արաբախօս հայերուն մէջ՝ տեղական լեզուին ծանօթ մը իրեն աւելի օգտակար կրնար ըլլալ եւ այս համոզումով է որ իր հրաժարականը մատուցած էր Ազգ. Վարչութեան:

Առանց անտեսելու վարդապետին յառաջ բերած առարկութեան արժէքը, կարելի է սակայն իրեն դիտել տալ որ իր պաշտօնը եկեղեցական պարտականութիւններուն հետ, տեղացւոց մէջ տոհմային լեզուն ալ մշակել էր. եւ չենք ըմբռներ թէ այս վերջին պարտաւորութիւնը ինչ կերպով ի գործ պիտի դրուէր, եթէ առաջնորդը ինք ըլլար առաջին, Քրդերէն եւ արաբերէն խօսողը եւ խորհողը:

Վերջին խորհուրդ մը զոր մենք իրեն պիտի տանք այս առթիւ սա է որ ուղղագրութեան հրատարակութիւնները եւ ճառախօսութիւնները պէտք չէ դառնացնեն եւ վէճի ու պայքարի մղեն զինքը ուղղագրութեան հրապարակին վրայ որուն լեզուն Սղերդի մէջ խօսուած լեզուէն ալ նուազ հասկնալի կը թուի:

Արեւի յօդուածը դիտողութիւն մը կը պարունակէր եւ ոչ թէ նախատինք մը իրեն դէմ:

ԱՐՀԵՍՏՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Պատահական զուգադիպութեամբ մը, ըսենք, երբ վերջին օրերս Բարիզի լրագրութեան մէջ Ժիւլ Լըմէթր և Պօնվալօ յիշաչքէլ կ'ուզէին Ֆրանսայի ընդհանուր կրթութեան գործը, բողոքելով լատիներէնին և հին յունարէնի ուսուցման դէմ, Մօռէսի մէջ ալ մեր դաստիարակութեան վերաբերող հարցեր կը յուզուին երկու յօդուածներով: Ժիւլ Լըմէթր կը պահանջէ որ, բաւական բան զեղչելով վերացական ուսումներէն, ժամանակիս պահանջմանց համաձայն պարզ ու համառօտ ծրագիր մը գործադրուի և աւելի խնամք տարուի աշխարհիկ օտար լեզուներու և գործնական ծանօթութեանց ուսուցման: Մեր հրապարակագիրներն ալ նոյնպէս գործնականը կը պահանջեն և կը փափաքին որ արհեստներով ալ զբաղինք, եթէ չենք ուզեր որ մեր նիւթական վիճակը անապահովութեան ենթարկուի՝ արհեստներու մասին մեր ցոյց տուած անտարբերութեան պատճառով:

Խնդիրը նոր չէ, բայց քննութիւնը օգտակար, անշուշտ կը յիշեմ որ լրագրութիւնը պարբերաբար յաճախ զբաղած է այս հարցերով: Գանգատներ յայտնուած են միշտ թէ, մեր շրջանաւարտ երիտասարդները չեն կարող երկու տող ֆրանսերէն խմբագրել, թէ վարժարաններու մէջ անօգուտ ուսումներով կը խճողեն անոնց մտքերը, թէ տռամաբանութիւնը կարելի չէ եղած արդիւնաւոր կերպով աւանդել անոնց: Արհեստներու գալով ու գիտութիւններն ալ յիշելով, առանց անհրաժեշտ կարեւորութեան մասին ալ գրուած է շատ անգամ: Բոլոր այս կարծիքներուն, համոզումներուն, գրքերուն մէջ, սակայն, փափաքները քիչ մը անորոշ մնացած են միշտ: Եւ ի հարկէ շատ հեշտ գործ չէ բացարձակ ու վճռողական որոշումներու յանգիլ շուտ մը, կրթական խնդրոյն մէջ որ, Ռուսսօյէն ու Բէնգալօծէն ի վեր ու անոնցմէ ալ առաջ գրաւած է աշխարհիս բոլոր ազգերը, ինչպէս որ ֆրանսացիները կը զբաղեցնէ դեռ այս պահուս, Ժիւլ Լըմէթրի նախաձեռնութեամբ, որուն տեսութեանց ընդդիմախօսներն ալ բազմաթիւ են: Այսօրինակ հարցերու մեր մէջ ալ հրապարակային վիճաբանութիւնը կրնայ մեծամեծ օգուտներ արտադրել:

Եթէ մեր մէջ տակաւին կը շարունակուի կրթական այն վիճակը որ վերը յիշուած գանգատներուն առիթ տուած է, ի հարկէ յանցանքը վերագրելի կը թուի մեր դաստիարակութեան գործին սխալ կազմակերպութեան, թերեւս, կամ մեր ուսուցիչներուն և կամ ուրիշ պատճառներու: Այս վիճակը անշուշտ անպատեհութիւն չունի արհեստներու համար մեր արհամարհանքին հետ: Մեր նիւթական բարգաւաճման տեսակէտով պէտք է որ հետամուտ ըլլանք արհեստ սորվելու, բայց գործիքներու և գործնական ու հաստատ ծանօթութեանց քով մեզ համար կենսական է որ բարոյական կրթութիւնն ու մտքերու զարգացումը ընդարձակ տեղ մը գրաւեն: Եւ այդ տեղը կարելի չէ եղած տալ անոնց մեր վարժարաններու մէջ, մոռանալով մեր խօսքը գոնէ գաւառներու վրայ: Մտնենք, օրինակի համար, գաւառական քաղաք մը:

Հոն պիտի տեսնենք անուանապէս բարձրագոյն բայց իրօք տարրական նախակրթարանի եղած սերունդ մը որ, սակայն, իր կարողութիւնները շատ լաւ գործածել գիտէ արհեստներու, վաճառականութեան, պաշտօններու մէջ: Դատարկաշրջիկներ գրեթէ չի կան հոն, և ամէն ոք իր գրկած ասպարէզին մէջ առաջ կ'երթայ, երկրին տնտեսական պայմաններուն ներածին չափով, և շատեր համեստ բարեկեցիկ դիրքէ մը անդին ալ կը յաջողին, ինչ որ խրախոյս կու տայ հաւատալու թէ գործը չէ որ ուսմունքի կարօտ է, այլ մարդը: Բայց ցաւալին այն է որ անոնց բոլոր ճիգերը կը դառնան նիւթին շուրջը, առանց գոնէ քիչ մը բարձրանալու վերացական աշխարհ մը: Այդ մտքերուն վիճակը չի ներեր այդ թռիչը: Եւ այսպէս հասարակութիւնը կ'ապրի բուսական կեանքով մը, ըստ երեւոյթին հաճելի, բայց որ չի կրնար տեւական ըլլալ ցորչափ մտքի զարգացումն ու բարոյական կրթութիւնը չնկերանան ապահով հիմերու վրայ հաստատելու համար նիւթական բարօրութեան շէնքը, և քիչ մըն ալ ամոքելու համար նիւթին տափակութիւնը: Քանի ընտանեաց պատկներ որոնք իրենց բարեկեցիկ դիրքը ձեռք հանելէ յետոյ, իրենց տգիտութեամբ պատճառ եղած են ընտանիքի կործանումներու: Հասարակութիւն մը որ ընթերցասէր չէ, որ դպրութիւններն ու մտքին օգտակար հաճոյքները կ'արհամարհէ, որովհետեւ անոր երիտասարդները իմացական ու բարոյական ուղղութեամբ չեն դաստիարակուած, չպիտի կարողանայ անշուշտ տնտեսել իր եկեղեցական, դպրոցական ու վարչական գործերը և իր բարօրութիւնը տեւական ու կեանքը քաղաքակիրթ չպիտի կրնան ըլլալ երբեք: Ամէն մարդ գիտէ որ երկրիս ժողովուրդներուն նիւթական բարօրութիւնը համընթաց գտնուած է իրենց մտաւորական զարգացման:

Մեզ դրացի ազգ մըն ալ, այստեղ, յաճախ մեզ պէս կը գանգատի իր վարժարաններուն մէջ օտար լեզուներու անմուտ ուսուցումէն: Այո, յոյներն ալ չեն յաջողիր ֆրանսերէնը գոհացուցիչ կերպով ուսուցանել իրենց դպրոցներուն մէջ. գրեթէ ամէն տարի ֆրանսերէնի ուսուցիչ կը փոխեն և արդիւնքը միեւնոյնը կը մնայ միշտ: Եթէ ուսուցուած օտար լեզուն գերմաներէնը կամ անգլիերէնը ըլլար, միեւնոյն ապարդիւն վիճակը պիտի շարունակէր: Սակայն յոյները ունին գէթ այս առաւելութիւնը որ իրենց ուսումնատարութեանները աւելի զարգացած միտք մը ունին քան մերինները:

Բանալ մեր բարձրագոյն նախակրթարաններն վերացական ուսումներն ու գիտութիւններն ալ, բարոյականի ընտիր սկզբունքներով կազմել ուսանողաց նկարագիրը՝ գործածելով գեղեցիկ դպրութեանց ազդեցութիւնը անոնց սրտին ու մտքին վրայ, առանց զանց առնելու գիտական օգտակար ու դիւրըմբռնելի ծանօթութիւններ, ահա պայմաններ որոնք թերեւս յարատեւօրէն արդիւնաւոր կացութիւն մը պիտի ապահովէին գաւառական մեծ քաղաքներու մեր դպրոցներուն: Այսպէսով, հմտութեան համեստ պաշար մը ձեռք բերած ու զարգացած պատանիներ պիտի երթային իրենց փափագին հետեւելով կամ բարձրագոյն հաստատութիւններու մէջ կատարելագործել իրենց ուսումը, կամ աշակերտել արհեստներու և վաճառականութեան, օգտակար հանդիսանալով ամէն տեղ, և նպաստելով հասարակութեան իմացական վիճակին բարւոքման:

Ագր. Պոլիս

ԳԱՐԵԳԻՆ

)(3)(

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

«Ասաուն, մեր ընդարձակ անկողնին մէջ կը քնանանք. յետոյ արեւուն տակ դատարկ դատարկ կը շըրջինք, ու յետոյ նախաճաշը անուշաբոյր, կէս օրէն ետքը ծոյլ ծոյլ կը նստինք, երեկոյին լամբարին տակ կը նստինք կը խօսինք: Եւ ալ ամենեւին չի կան տանջանքներ ցնորքներու համար, միայն ու միայն ապրելու ուրախութիւնը.... Ինչ, չէ՞ բաւեր քեզի որ քեզ կը սիրեմ, կը պաշտեմ, թէ կը հաւանիմ աղախինդ ըլլալ, գոյութիւն ունենալ միմիայն քու հաճոյքիդ համար... Կը լսե՞ս, կը սիրեմ, կը սիրեմ քեզի, ալ անկէց անդին բան չի մնար, աս բաւական է, կը սիրե՛մ քեզի»:

Ան ազատած էր ձեռքերը, ու ըսաւ տխուր ձայնով մը, մերժման շարժումով մը.

«Ոչ, ատ բաւական չէ... Չեմ ուզեր քեզի հետ երթալ երթալ, չեմ ուզեր երջանիկ ըլլալ, նկարել կ'ուզեմ:

—Ես ալ մեռնիմ, անանկ չէ՞, ու դուն ալ մեռնիս, ու երկուքս ալ արեան արցունք թափենք ատոր համար ու զրաւենք: Արուեստը կայ միայն, Ամենակալն է ան, դժնեայ Աստուածը որ զմեզ կը չանթահարէ և զոր կը պաշտես դուն: Եթէ մեզի ի չէք դարձնէ ալ, ձեռքն ենք, փառք պիտի տաս:

—Այո՛, ձեռքն եմ անոր, թող ինչ կուզէ ընէ՝ ինծի.... Եթէ ալ չնկարեմ, կը մեռնիմ, նախադաս կը համարիմ նկարել եւ մեռնիլ անկէ.... Անկէ զատ, կամքէս կախում չունի: Այսպէս է, անկէ դուրս բան մը չի կայ, ամէն բան գետնին տակ թող անցնի....»

Նորէն նէ ելաւ կանգնեցաւ, զայրոյթի նորոգ վերադարձով մը: Ձայնը վերստին խիստ դարձաւ և զայրացկոտ....

Վերջապէս Քլօտ Քրիսթինին ձայնին ի գութ կը շարժի. հրաժարի պիտի իր տեսլականէն, այդ նկարչութեան որ կը հալածէ զինքը եւ կը փճացնէ: Ա՛լ հիմայ միայն Քրիսթինինը պիտի ըլլայ:

Յաղթանակի ճիչ մը ունեցաւ նէ.

«Վերջապէ՛ս, իմս ես, ալ միայն ես կամ, միւսը մեռաւ ու մեռաւ:»

Եւ զայն հեռացուց անիծապարտ երկէն, առաւ տարաւ իր սենեակը... կշտամբող, յաղթական: Եղանակին վրայ, ճրագը որ կը լմնար, պահ մը անոնց ետեւն բզզեց, յետոյ խեղդուեցաւ: Ժամացոյցը ժամը հինգ զարկաւ, նշո՛յլ մը դեռ բնաւ չէր լուսաւորեր յոգնած մշուշած երկինքը: Եւ ամէն բան վերստին ինկաւ ցուրտ խաւարի մէջ....

Բովանդակ այն անցեալը դարձեալ կը ծագէր սրտերուն մէջ, այլ բարկ վերկենդանութեամբ մը որ զառանցանքին խօլ արբեցութեամբ կը զինովցնէր զիրենք: Մթութիւնը կը բոցանար իրենց շուրջը, կը վերանային յափշտակուած բոցավառ թեւերու վրայ, շատ բարձր, աշխարհէս դուրս, կանոնաւոր, միակերպ մեծամեծ սլացումներով, միշտ աւելի բարձր: Նա ինքն, ճիչեր կ'արձակէր, իր հիքութեան ազատած, մոռնալով, երանութեան կեանքի մը վերածնելով: Վերջը նէ պաշտած բանին դէմ հայհոյել տուաւ անոր, կագաղարթոյց, իշխողական, խրոխտութեան ծիծաղով մը.... «Ըսէ՛ որ նկարչութիւնը ապուշ բան է: —Նկարչութիւնը ապուշ բան է: —Ըսէ՛ որ ալ չպիտի աշխատիս, թէ խերն անիծեր ես աշխատութեան, թէ պիտի այրես պատկերներդ՝ ինծի հաճելի ըլլալու համար: —Պիտի այրեմ պատկերներս, ալ չպիտի աշխատիմ: —Սա ալ ըսէ՛ որ ինձմէ զատ ուրիշ բան չի կայ, թէ սանկ հիմակ բռնածիդ պէս ինծի բռնելդ միակ երջանկութիւնն է, թէ թքեր ես միւսին երեսը, այն նկարած աղճիդ երեսը: Թո՛ւք, թո՛ւք նայինք, լսե՛մ պիտի: —Ահա՛, թու՛ք, քեզմէ զատ ուրիշ բան չի կայ:»

Եւ նէ խեղդելու աստիճան կը սեղմէր զայն.... Ու դարձեալ սկսան սլանալ սկսան, ամպերուն մէջէն այդ ձիաճախրանքէն խելացնորած: Իրենց յափշտակութիւնները վերստին կը սկսէին, երեք անգամ իրենց այնպէս թուեցաւ որ երկրէս երկինքին ծայրը կը թեւէին: Ինչ մեծ երջանկութիւն. ինչպէս մաքէն չէր անցուցած նա որ այդ անխառ ու ստոյգ երջանկութեան մէջ ինքզինքը բժշկէր... Երջանիկ, փրկուած պիտի ապրէր այլ եւս, այնպէս չէ՞, հիմա որ այդ արբեցութիւնը եկած էր վրան:

Լուսնալու մօտ էր, երբ Քրիսթին, յափշտակուած, քունէս ամպահար, նիրհեց.... Ան, աչքերը գոցած էր. բայց նորէն, թէպէտ խոնջութենէն ջախջախուած, դարձեալ բացաւ աչքերը, մութին նայեցաւ: Քունը իրմէ խոյս կու տար, խառնաշփոթ գաղափարներու տարտամ վերլուծում մը կը բարձրանար իր ապշութեան մէջ, քանի որ կը պաղէր եւ կը կորսնցունէր այն գինովութիւնը... որմէ սառած էին բոլոր ջիղերը: Երբ այգը երեւցաւ, դեղնագոյն աղտոտութիւն մը, լոյծ ցեխի արատ մը պատուհանին ապակիներուն վրայ, սարսռաց, կարծեց լսել բարձր ձայն մը որ աշխատանոցին խորէն զինքը կը կոչէր:

Իր մտածումները ետ դարձած էին իրեն ամէնքն ալ, զեղուն, չարալլուկ, դէմքը պնդելով, մարդկօրէն զարչանքի մը մէջ կծկելով իր ծամելիքները, կըրկին դժխեմ ծալքեր որ ծերունիի մը աւերակ երեսին կը փոխէին իր դիմակը... Յեղակարծ, աշխատանոցին մէջէն՝ բարձր ձայնը երկրորդ անգամ կոչեց զինքը, հրամայական: Եւ որոշում տուաւ, ալ լմնցած էր, չափազանց կը տառապէր, ալ չէր կրնար ապրիլ, քանի որ ամէն բան կը ստէր և քանի որ չի կար բնաւ բան մը լաւ: Նախ և առաջ, սահեցուց, անդին ըրաւ Քրիսթինի գլուխը, որ չկորսնցուց իր տարտամ ժպիտը. վերջէն, ամենամեծ զգուշութիւններով պարտաւորեցաւ տեղէն շարժիլ.... Տրդթան ելած էր վերջապէս, ազատ էր: Երրորդ կոչում մը շտապեցուց զայն, քովի սենեակը անցաւ, ըսելով. «Եկա՜յ, եկա՜յ:»

Ցիւը չէր պայծառանար, աղտոտ և տխուր, ձմերային տղմոտ մթնշաղ տուներէն մէկը. և, ժամ մը վերջը, Քրիսթին սառնացուրտ սոսկալի սարսուռով մը արթնցաւ: Չհասկցաւ: Ինչո՞ւ համար մինակ էր.... Ինչպէս կրցած էր ելլել երթալ. ո՞ւր կրնար ըլլալ: Յանկարծ, ընդարմացման վիճակին մէջ, բուռն կերպով վար ցատկեց, աշխատանոցը վազեց.

Աստուա՛ծ իմ, արդեօք միւսին քո՞վը գացած էր նորէն, արդեօք միւսը դարձեա՞լ գրաւեր էր զայն, երբ ինքը առ յաւէտ զայն ձեռքը ձգած ըլլալ կը կարծէր:

Առաջին ակնարկով բան մը չտեսաւ, աշխատանոցը, տղմոտ ու ցուրտ մթնշաղ լոյսին, թափուր երեւցաւ իրեն: Բայց, երբ սիրտը կը հանդարտէր մէկը չտեսնելով, աչքերը դէպ ի կտաւը վերցուց, և սոսկալի ճիչ մը ժայթքեց լայնաբաց կոկորդէն.

—«Քլօ՜տ, ո՜հ Քլօտ....»

Քլօտ, իր չախողած երկին դիմացը՝

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՍԱՆԹԻԱԿՕՅԻ ԱՌՋԵՒ

Նայէ Եօրքի Հէրըլտ յուլիս 4 թուով իր Լոնտոնի թղթակցէն հետեւեալ հեռագիրները ընդունած է, որոնք կը նկարագրեն Սանթիակոյի առջեւ մղուած ծովային եւ ցամաքային վերջին ճակատամարտները.

Սէրվէրայի նաւատորմին փճացումը

Շաբաթ օր Վաշինկթընի մէջ գումարուած պատերազմական ժողովը ընդունած էր Շէֆթըր զօրավարին առաջարկութիւնը, այսինքն ուրբաթ օրուան կռուին մէջ ամերիկացւոց ձեռք ձգած դիրքերը պարպել՝ ծովեզերքը շրջապատող բլուրներուն շղթային վրայ երթալով, անոնց մէջ պատնիշաւորուիլ՝ օգնական զօրքերու գալստեան սպասելու համար, նոր յարձակում մը չըրած։ Բայց Սէմբսըն ծովակալ խստիւ հակառակ խօսեցաւ այս ծրագրին եւ պնդեց որ Շէֆթըր զօրավար ամուր մնայ իր առած դիրքերուն մէջ, մինչեւ որ ամերիկեան նաւատորմիղը փորձէր նաւահանգստին մէջ մտնել։ Շաբաթ օր կատարուած կարճ ռմբակոծում մը յայտնապէս ցոյց տուած էր թէ Մօրրօ ամրոցին, Էսթրէլլաբունթայի, Սոքաբայի (այս մարտկոցները ծովեզերքին ամէնէն զօրաւորներն են) կրակը տկարացած է։ Նոյն իսկ Մօրրօ ամրոցը լռութեան դատապարտուած էր։

Արդ, երէկ (կիրակի) երբ արեւը ծագեցաւ, ամերիկեան նաւերը խիստ սաստիկ կրակ մը սկսան ծովեզերքին մարտկոցներուն դէմ, ծովախորշին արեւելեան և արեւմտեան կողմը։ Ինտիանա, Օրէկօն և Մասաչուսէթ յառաջ քալեցին դէպ ի նեղբանցքին բերանը մինչեւ քանի մը հարիւր մեթր միայն հեռու, և անմիջապէս սկսան ռմբակոծել Բունթա Կօրտայի մարտկոցները, որ հիւսիսային կողմի ջրանցքին վրայ կը նային։

Կռուին միջոցին, հաստատուեցաւ թէ այս մարտկոցները և Սմիթ-Քէյի մէջ գտնուած ուրիշ աւելի պզտիկ մարտկոց մը, որ կը գտնուէր ծովախորշին հիւսիսային բերնին մօտիկը, փճացած էին։ Թէ անկէց ետքը ի՛նչ պատահեցաւ, յայտնի չէ տակաւին։ Սէմբսընի երկու լակոնական հեռագիրները պարզապէս կը ծանուցանեն թէ Ամերիկացիք բռնի նըրանցքը մտան և թէ Սէրվէրայի տորմիղը ջնջուեցաւ, և միայն մէկ նաւ փախաւ։ Սակայն Վաշինկթընէն եկած պաշտօնական հեռագրէ մը կ'երեւայ թէ նաւային ճշմարիտ ճակատամարտ մը եղած չէ, այլ թէ Սպանիացիք ճակատագրականութեան զոհ գացած են։ Հեռագիրը կ'ըսէ թէ Սէրվէրա ծովակալ ուզեց փախչիլ կիրակի օր չորս նաւերով, բայց անոնցմէ երեքը ծովախորշին բերնին մօտ աւազին վրայ խրեցան։ Կը կարծուի թէ սպանիացիք զանոնք օդը հանեցին թշնամիին ձեռքը չիյնալու համար։ Միայն Վիզգայեան (կ'ըսուի թէ ծովակալը այդ նաւուն մէջ էր), փախած ըլլայ։ Ամերիկացիք Վիզգայեայի ետեւէն ինկան, զանիկա բռնելու համար։

Ինչ որ ալ ըլլայ, Սէմբսըն ծովակալին նաւատորմիղը հիմա Սանթիակոյի ծովախորշին մէջ է, և իր թնդանօթները քաղաքին վրայ կը նային տիրաբար։

Ահա յուլիս 4 թուով Սէմբսըն ծովակալին կողմէ Սիպօնէյէն Վաշինկթըն զարնուած հեռագիրը։

«Հրամանատարութեանս տակ գտնուած նաւատորմիղը՝ վաղուան անկախութեան տօնին տարեդարձին առթիւ՝ ազգին իբրեւ նուէր կը մատուցանէ Սէրվէրայի նաւատորմղին ամբողջական փճացումը, ուրկէ մէկը չազատեցաւ։ Առաւօտեան ժամը 10ին Սէրվէրայի նաւատորմիղը ջանաց փախչիլ, և կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Քրիստոֆոր Քոլոն վերջին նաւը, որ Սանթիակոյի արեւմտեան կողմը քանի մղոն հեռու խրած էր, իր դրօշը մեզի կը յանձնէր։ Մարիա-Թերեզա, Ալմիրանթէ Օքուէնտօ և Վիզգայեա Սանթիակոյէն 20 մղոն հեռու ծովեզերքին վրայ նետուելու բռնադատուելով, կրակ առին եւ օդը ելան։ Ֆուրոր և Պլութօն նաւահանգստէն չորս մղոն հեռու՝ կռուելու անկարող վիճակի մէջ ինկան։ Մէկ մեռեալ և երկու վիրաւոր միայն ունեցանք։ Թշնամիին կորուստը հաւանականաբար քանի մը հարիւր հոգի է։ Ասոնց մէկ մասը մեր կրակէն մեռան, մէկ մասն ալ պայթումէն կամ հեղձամահ եղած։ 1,300ի չափ գերի բռնեցինք, որոնց մէջ կը գտնուի Սէրվէրա ծովակալը։

«ՍԷՄՊՍԸՆ»

Ցամաքին վրայ մղուած պատերազմներուն մանրամասնութիւնները արդէն ծանօթացուցինք մեր ընթերցողներուն, մեր ԴՇ. օրուան թուով։ Հոս աւելցնենք միայն թէ Շէֆթըր զօրավար օդին տաքութենէն ուժասպառ եղած է. Հօքինս և Քէնթ զօրավարները թանչքէ կը տառապին։

Զինադադար մը

Յուլիս 4ին եկած հեռագրի մը նայելով, Սանթիակոյի առջեւ զինադադար մը կնքուած էր Ամերիկացւոց և Սպանիացւոց մէջ, մինչեւ երեքշաբթի (նախընթաց օր), որպէս զի քաղաքին օտարականները, կիները, տղաքները քաղաքէն դուրս ելլեն։ Շէֆթըր զօրավար այս պայմանաժամը շնորհեց անգլիական հիւպատոսին թախանձանքին վրայ։

Լրտեսի մը ձերբակալութիւնը

Ռինկ անունով գերմանացի թղթակից մը Շէֆթըր զօրավարին հրամանով ձերբակալուեցաւ Էլ-Բանէյի մէջ՝ լրտեսութեան ամբաստանութեամբ։

Մինչեւ վերջը պատերազմ

Մատրիտէն կը հեռագրեն յուլիս 4 թուով. «Թղթակից մը տեսակցեցաւ Պ. Սակասթայի հետ։ Երբ թղթակիցը հարցուց թէ սպանիական կառավարութիւնը հաշտութեան բանակցութեանց պիտի սկսի՞ Սանթիակոյի առումէն և Սէրվէրայի նաւատորմին փճացումէն վերջ, Պ. Սակասթա պատասխանեց.

«Ո՛չ, երբեք։ Սանթիակօն ամբողջ Քուպա կղզին չէ, և Սէրվէրայի նաւատորմը Քուպայի մէջ ազգային ամբողջութեան պաշտպանութեան միակ միջոցը չէ։ Կղզին մէջ 100,000 զինուոր և կամաւոր կայ, որոնք վճռուած են հայրենիքին համար մեռնելու։ Այնքան թուով կռուողներ քաղաքի մը ամրոցներուն չափ դիւրաւ չեն փճանար։ Իմ ըսածս կը հաստատէ այն եղանակը՝ որով սպանիական զօրքերը Քուպայի մէջ կը կռուին, և որոնց վրայ ամբողջ աշխարհը կը հիանայ։

—Անշուշտ, կ'ըսէ Թղթ., Սանթիակոյի պարիսպներուն տակ անցած դարձած դէպքերը կ'ապացուցանեն թէ այս պատերազմը, որքան ալ անհաւասար ըլլայ, որքան ալ ճակատագրական ըլլայ անոր վախճանը, բնաւ կատակ մը չէ, ինչպէս արդէն ցոյց տուին ուրիշ դէպքեր թշնամութեանց սկզբնաւորութենէն ի վեր։ Մրցումը կատաղի պիտի ըլլայ։ Մեծ զոհողութիւններ պիտի պահանջուին թէ յաղթողէն և թէ՛ յաղթուողէն։ Թէեւ այս ամէնը բան մը չպիտի փոխէ վերջնական լուծումէն, որ գրուած է ճակատագրին գիրքին մէջ, քանի որ պարզուած ուժերուն անխուսափելի հետեւանքը պիտի ըլլայ։ Ուշ կամ կանուխ թիւը, հարստութիւնը, կազմակերպութիւնը պիտի յաղթանակեն։ Միակ խնդիրը սա՛ է թէ պիտի երկարէ՞, պիտի թունաւորուի՞ կռիւը անօգուտ կերպով, թէ պատուոյ պատրուակի տակ ընդհանուր աղէտք մը պիտի ըլլա՞յ ինչ որ կրնայ միայն պարտութիւն մը ըլլալ։

Սպանիա սխալ հասկցուած հայրենասիրութեամբ մը և կոյր նախանձայուզութեամբ մը ահռելի կերպով պիտի ստուարացնէ՞ ծախքերուն ցուցակը և անդամատութեանց ցանկը։ Դժբաղդաբար ծայրայեղ կիրքերը գրգռուած են և շատ մարդիկ օգուտ կը քաղեն զանոնք զայրացնելէն և շահագործելէն։ Կաթոլիկ կղերը՝ եպիսկոպոսները իր գլուխը ունենալով՝ շատ գէշ կերպով ծառայած կ'ըլլայ եկեղեցիին տեսակ մը խաչակրութիւն քարոզելով, հրահրելով ցեղային և կրօնային ատելութիւնները, և հոգեւոր իշխանութեան կայծակները գործածելով իբրեւ թնդանօթ, այն կռուին մէջ, զոր Սպանիա կը մղէ հերձուածող և հերետիկոս ժողովուրդի մը դէմ։ Խնամակալ թագուհիին և նախարարապետին մեծ կորով և հեռատեսութիւն պէտք են, այս պայմաններուն մէջ իրենց պարտաւորութիւնը որոշելու և կատարելու համար։ Եթէ Քրիսթինէ թագուհին և Պ. Սակասթա այս յատկութիւնները ցոյց չի տան դիւցազնական աստիճանով մը, թերեւս Սպանիա տարբեր և զարհուրելի վտանգներու ենթարկուի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ.—Պատերազմական նախարարութիւնը 1889 յուլիս 15 ի օրէնքին տրամադրութեան համաձայն 1897 ի զինուորական վիճակագրութեան տեղեկագիրը հրատարակեց.

1896 ին վիճակով քաշուած զինուորներուն թիւն է 338,227, նախընթաց տարիէն 6959 հոգի աւելի։ Ասոնցմէ 9,601 ը վերաքննիչ ժողովին ներկայացած չեն։ Ժողովը մեր վերը նշանակած թիւէն 27,511 ը զինուորական ծառայութեան անկարող դատելով արձակած է, որով 1896ի զինուորներուն թիւը 310,816 ի իջաւ, դարձեալ նախընթաց տարիէն 5,366 հոգի աւելի։ Բայց ուրիշ զանազան փոփոխութիւններ ալ ըլլալով, մնաց զուտ 231,278 հոգի, որոնց 72,116ը միայն մէկ տարուան համար զինուորագրուած, և որոնք հետեւեալ կերպով բաժնուեցան բանակին մէջ. 164,697 հետեւակազօրք, 20,920 հեծելազօրք. 31,191 թնդանօթաձիգ. 5,096 ամրաշէն զինուորներ. 3,260 նաւազ, 6,114 վարչային ծառայութեան յատկացուած։ Զինուորներուն միջին հասակն էր 1 մեթր 645։

Կրթութեան տեսակէտով 338,327 հոգիին կացութիւնը հետեւեալն է. 16,672ը ո՛չ կարդալ գիտեն ոչ գրել. 5,035ը կարդալ գիտէ միայն. 45,649 կարդալ և գրել գիտեն. 247,404ը բաւական զարգացած նախնական կրթութիւն մը ունին. 5,006ը նախնական կրթութեան վկայական ունին. 6590ը դպրութեանց, գիտութեանց, մասնաւոր երկրորդական ուսմանց պսակաւոր. 11,971 հոգիին կրթական վիճակը ստուգել կարելի եղած չէ։ 1897ին գործօն բանակը տկարութեանց կամ վէրքերու պատճառաւ 15,035 զինուոր փոխած է. իրենց տուները ղրկուած են 196,523 հոգի, որոնց 71,645ը պահեստի բանակին մէջ դրուած են։ 1897ին Ֆրանսական բանակներուն կամաւորներուն թիւը 24,049 եղած է, որոնց 5,047 ծովային բանակին և գաղթականութեանց համար, անոնցմէ 8,213ը երեք տարուան, 11,738 չորս տարուան և 4,098 հինգ տարուան համար։ Ալճերիոյ բնիկ բանակներուն և օտար վաշտերուն համար ներկայացած կամաւորներուն 5,557 թիւը ասոնց վրայ աւելցնելով, ամբողջ կամաւորներուն թիւը կ'ըլլայ 29,606։

1897ին դարձեալ բանակին մէջ մնալ փափաքողներուն թիւն է 6,817, ենթասպայ, տասնապետ և զինուոր։

ՏՈՒԳԱՆՔ ՄԸ.—Անցեալները Օտէօն թատրոնին մէջ Տր. Շառքոյի որդին Պ. Ժան Շառքօ իր աներձագին, հանրածանօթ բանաստեղծին թոռան Պ. Ժորժ Հիւկոյի ականջը քաշած և ապտակ մը զարկած էր։

Դատարանը յիսուն փրանք տուգանքի դատապարտեց Պ. Շառքօն, յայտարարելով հանդերձ թէ Պ. Հիւկօ շատ գրգռիչ ընթացք մը բռնած էր Պ. Շառքոյի դէմ։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Ելմտական տարին որ յուլիս 1ին կը վերջանայ Ամերիկայի մէջ, ցոյց կու տայ թէ Միացեալ Նահանգները ամիսը 100 միլիոն տոլարի ապրանք կ'արտածեն։ Նշանակութեան արժանի է որ 1885էն ի վեր ներածումները կը պակսին, արտածումները կ'աւելնան, վասն զի Ամերիկա հետզհետէ երկրագործ ժողովուրդ մը ըլլալէ աւելի ճարտարարուեստ ազգ մը կ'ըլլայ, և հետեւաբար անտեղի կը համարուի օտարին դէմ մրցելու համար մաքսապաշտպան դրութիւն ընդունիլը։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՆԹԻԱԿՕՅԻ ԱՌՋԵՒ

Յուլիս 3.—Այս առաւօտ հասած առաջին հեռագիրները Սանթիակոյի յարձակման ատեն Ամերիկացւոց պարտուած ըլլալուն տպաւորութիւնը կը թողուն, և ցոյց կու տան թէ Շէֆթըր զօրավարին բանակը նահանջած էր դէպ ի ծովեզերք՝ զօրքերը հանգչեցնելու, և Թամբայի օգնական զօրքերուն սպասելով յարձակումը վերսկսելու համար։ Բայց վերջին հեռագիրները բոլորովին կը փոխեն իրերուն կերպարանքը և ցոյց կու տան թէ Սանթիակօ անձնատուր ըլլալու վրայ է, և Սէրվէրայի նաւատորմիղն ալ փճացածի պէս։

Այս երկու տարբեր և արագ երեւոյթներուն կարգին հետեւելու համար կ'ամփոփենք Սանթիակոյի առջեւ շաբաթ օր տեղի ունեցած մեծ ու մահաբեր կռուին վրայ ընդունուած նոր լուրերը։

Յուլիս 3 թուով Սէվիլլայի բանակատեղիէն Շէֆթըր զօրավար պաշտօնապէս կը հեռագրէ.

«Սանթիակօ բոլորովին պաշարուած է հիւսիսէն և արեւելքէն, բայց պաշարման շղթան շատ տկար է։ Մօտենալով դիտեցի որ պաշտպանութիւնները այնքան զօրաւոր են որ անկարելի պիտի ըլլայ քաղաքը յարձակումով առնելու իմ հիմակուան ունեցած ուժերովս։ Մեր կորուստները մինչեւ հիմա հազար հոգիի կը բարձրանան, բայց ցանկը տակաւին բոլորովին պատրաստուած չէ։ Քիչ հիւանդ ունինք, բայց յոգնած են զինուորները սովորական տաքութենէն, ուրբաթի ճակատամարտէն և խրամներուն դէմ անընդհատ ուղղուած հրացանաձգութենէն։ Դժուարութեամբ կրնանք պահել մեր ետեւը գտնուած կառքի ճամբաները վասն զի գետինը անձրեւներէն ողողուած է, բայց առ այժմ կրնանք գործածել զանոնք։ Հուիլըր զօրավար ծանր հիւանդ է։ Եունկ զօրավարն ալ անկողին ինկած է։ Հօքինս զօրավարը թեթեւօրէն վիրաւորուած է ոտքէն երէկուան կռուին ատեն, զոր փորձեցին Սպանիացիք, բայց փայլուն կերպով մեր կողմէն ետ մղուեցան։ Ամերիկեան զօրքերուն ընթացքը հիանալի էր։ Կարսիա ապստամբապետը կը ծանուցանէ թէ Սանթիակոյէն Սան-Լուի տանող երկաթեայ գծին տէր եղած է. կամուրջը այրեր և քանի մը երկաթներ իրենց տեղէն վերցուցած է։ Կ'իմացնէ թէ Բանտօ զօրավար Բալմա հասած է և թէ Սանթիակոյի Ֆրանսական հիւպատոսը 400 Ֆրանսացիներով երէկ Սանթիակոյէն ապստամբներուն բանակատեղին գացեր է։ Հրաւիրեցի Կարսիան, որ կարելի եղածին չափ խնամք և հոգածութիւն ունենայ անոնց նկատմամբ։»

Պատերազմական նախարարը հետեւեալ հեռագրով պատասխանեց Շէֆթըր զօրավարին.

«Նախագահը ինծի յանձնարարեց որ ըսեմ ձեզի թէ ազգը շնորհակալ և երախտապարտ է ձեզի ուրբաթի կռուին մէջ ձեր ազնիւ բանակին ա՛յնքան փայլուն և ա՛յնքան արդիւնաւոր գործողութեանց համար։ Ձեր սպաներուն և մարդոց քաջութիւնը և դիւցազնութիւնը ամերիկեան ազգին վրայ հպարտութեան սարսուռ մը կը բերեն։ Երկիրը կ'արտասուէ ճակատամարտին մէջ ինկած քաջերը. անոնք նոր անուններ աւելցուցին մեր փառքերուն ոսկեմատեանին մէջ։»

Վաշինկթընէն եկած լուրերը կ'ըսեն թէ Շէֆթըր զօրավարին հեռագիրները իրենց ամբողջութեամբ չհրատարակուեցան, թէ յարձակումը անորոշ մնաց, Ակուատորէսի յարձակումը ետ մղուեցաւ, թէ ամերիկեան բանակը հաւանականաբար պիտի թողուր Էլ-Քանէյն և Սանթիակոյի շուրջը գտնուած դաշտը, առ այժմ քաշուելու համար Սիպոնէյի բարձունքներուն վրայ, ծովեզերքին երկայնքը, ծանուցեալ 15,000 օգնականներուն գալստեան սպասելով։ Հէրըլտ Ամերիկացիներուն կորուստը կը հաշուէ 1200ի, մեռած և վիրաւոր, ուրիշ ամերիկեան օրաթերթեր կ'ըսեն թէ սպանիացիք 5,000 հոգի կորսնցուցին, որոնցմէ 2000ը գերի. բայց այս թիւերը ծայրայեղ կ'երեւան, քանի որ Սանթիակոյի մէջ սպանիական զինուորներուն թիւը այնքան շատ չէր։

ՄԱՏՐԻՏԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գալով Մատրիտէն եկած հեռագիրներուն, կ'ըսեն թէ Սպանիացիք ստիպուեցան Էլ-Քանէյէն և Սան-Ժուանէն Սանթիակոյի վրայ քաշուիլ, իրենց զօրքերուն կէսը պատերազմելու անկարող վիճակի մէջ ըլլալով։ Լինարէս զօրավար, որ յառաջապահներուն գլուխը կը գտնուէր, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, և նոյն իսկ Մատրիտի մէջ անոր մեռած ըլլալուն լուրը կը պտըտի։ Իր սպայակոյտին երեք սպաները սպաննուեցան. բազմաթիւ թնդանօթաձիգ սպաներ վիրաւորուեցան, որոնց մէջ կար նաեւ գնդապետ Օրտոնէզ, երբ կը պահպանէին թնդանօթները թշնամիին ձեռքը չձգելու համար, և յաջողեցան։ Էլ-Քանէյն պաշտպանող Վարա տէլ Րէյ զօրավարը իր բոլոր սպայակոյտով մեռաւ, ընդ ամէնը 320 հոգի։ Պատերազմական նախարարը կ'ըսէ թէ ո և է լուր առած չէ Րուպին զօրավարէն, որ կատաղութեամբ պաշտպանած է Ակուատորէսի դիրքերը, Մօրրոյի միջնաբերդին կողը և Սանթիակոյի ծովախորշին մուտքի պաշտպանութիւնները ծածկելով։ Ամերիկացիք իրենց ամենամեծ ճիգերը թափած են սպանիական գիծերուն կեդրոնին վրայ Սէվիլլայի մէջ, ուր կ'երեւայ թէ Թորալ տարած է իր զինուորներուն ստուար մասը, շաբաթ առաւօտ իրեն օգնութեան հասած ըլլալով Էսքարիօ գնդապետ, որ Հոլկուինէն եկաւ։ Սպանիացիք կը հաւատեն թէ 2000 ամերիկացիք կռուելու անկարող վիճակի մէջ դրին։ Միւս կողմէ Սանթիակոյէն Մատրիտ եկած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սպանիացւոց թիւը 2000 հոգիի միայն իջնալով, անկարող են աւելի երկար դիմանալ 23,000 Ամերիկացիներուն և Քուպացիներուն, որոնք 83 թնդանօթ ունին։

ՍԷՐՎԷՐԱՅԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՓՃԱՑՈՒՄԸ

Այս լուրերը հազիւ տարածուած էին աշխարհի մէջ, և ահա ուրիշ մեծադղորդ լուր մը, որուն պաշտօնական նկարագիրը վաւերականութեան դրոշմ կու տայ իրեն, տարածուեցաւ թէ Սէրվէրա ծովակալին նաւախումբը փճացեր է և Սանթիակոյի անձնատուութիւնը մօտալուտ է։

Ահա այդ հեռագիրները՝ որոնցմէ մէկ քանին արշաւագնդին հետեւող խուզարկու վաշտին կողմէ, և մէկն ալ Շէֆթըր զօրավարին կողմէ եկած են.

«Բլայա տէլ Էսթէ, 3 յուլիս.—Սիպոնէյի հեռագրական կեդրոնը կը հաստատէ սա՛ լուրը թէ Սէրվէրա ծովակալին բոլոր նաւերը փճացած են բաց ի մէկէն։ Սմիթհ հարիւրապետը ներկայ եղած է այս փճացման և իրողութիւնը պատմած է նոյն կեդրոնին գործակալին։ Այս լուրին ստուգութեան վրայ բնաւ տարակոյս չունիմ։»

«ԱԼԷՆ»

Բլայա տէլ Էսթէ, 3 Յուլիս.— Այս առաւօտ պահանջեցի որ Սանթիակօ անմիջապէս անձնատուր ըլլայ, սպառնալով քաղաքը ռմբակոծել։

Կարծեմ թէ բերդաքաղաքը անձնատուր պիտի ըլլայ։

«ՇԷՖԹԸՐ»

Վաշինկթընի ծովային նախարարութիւնը կէս գիշերին հեռագիր առաւ Սէմբսըն ծովակալէն որ կը ծանուցանէ թէ իր նաւերով Սանթիակոյի նաւահանգիստը մտած և փճացուցած է Սէրվէրա ծովակալին նաւատորմիղը։ Հեռագիրը այս փճացման վրայ բնաւ տարակոյս չի թողուր։ Վերջապէս Նիւ Եօրք Հէրըլտ վերջին ժամուն (յուլիս 3) հեռագիր մը կ'ընդունի թէ Բլայա տէլ Էսթէն Վաշինկթըն եկած լուր մը կ'ըսէ թէ Սէրվէրա ծովակալը փորձեց Սանթիակոյի անցքէն բռնի դուրս ելլել շաբաթ գիշեր։ Սէմբսըն ծովակալը անմիջապէս կռիւը մղեց, և բոլոր սպանիական նաւերը, բաց ի մէկէն, փճացան։

Անմիջապէս նախարարական ժողով գումարուեցաւ Վաշինկթընի մէջ։

—Նիւ Եորք, Յուլիս 4.— Ամերիկեան մարտկոցները սովորական կրակ կ'ընեն սպանիական պատնէշներուն դէմ։ Այս վերջինները յուսահատաբար կը կռուին, ոտն առ ոտն միայն ետ կ'երթան. ամէն կէտի վրայ արիւնհեղութիւն։

Սէմբսընի թնդանօթները կը ռմբակոծեն Մօրրօն և մօտակայ ամրոցները։

Պատերազմական նախարարը հարցուցած էր զօրավար Շէֆթըրի թէ ինչո՞ւ համար աւելի յաճախ լուր չէր տար պատերազմին նկատմամբ։ Զօրավարը պատասխանեց. «Չկրցի հեռագրել, վասն զի խիստ զբաղած էի պատերազմական գործողութիւններով և չէի ուզեր ղրկել ո և է լուր մինչեւ որ բոլորովին չհաստատուէր։ Ինծի լուր կը տրուի թէ սպանիական նաւատորմիղը բոլորովին փճացած է։ Բայց իմ կացութիւնս ծանր է, վասն զի զօրքերուս դժուարաւ ուտելիք կը գտնեմ։ Թշնամին հիանալի ընդդիմութիւն մը կ'ընէ, գրեթէ անառիկ դիրքի մը մէջ պաշտպանուած։»

—Վաշինկթըն, 4 Յուլիս.—Բլայա տէլ Էսթէն կը հեռագրուի. «Սպանիացիք ծովեզերքին մօտ իրենց նաւերը չարեցին և կրակի տուին զանոնք։ Ամէնքն ալ պայթեցան, բաց ի մէկէն։

ՄԱՆԶԱՆԻԼԼՕՅԻ ԱՌՋԵՒ

Սէմբսըն ծովակալ Հիւսթ, Հօռնէթ և Ուոմփըթըք մարտանաւերը ղրկած էր Մանզանիլլոյի առջեւ տեսնուած սպանիական թնդանօթակիրները ջնջելու համար։ Բայց հոն ինը նաւեր գտան պատրաստ կռուելու։ Ասկէց զատ Մանզանիլլոյի ամբողջ ծովեզերքին վրայ շարուած էին սպանիական հետեւակազօրքեր, որ հրացան կը պարպէին ամերիկացիներուն վրայ։ Հակառակ այս ուժերուն, ամերիկեան երեք փոքրիկ մարտանաւերը կռիւը սկսան սպանիական նաւերուն վրայ՝ որ պատասխանեցին։ Կռիւը երկու ժամ տեւեց և երկու կողմէն ալ ծանր վնասներ ունեցան։ Սպանիական նաւերը աւելի կրակ կ'ընէին Հիւսթի վրայ։ Այս փոքրիկ մարտանաւը, թէեւ տասնըմէկ ռումբերէ զարնուած, այն ատեն միայն ետ քաշուեցաւ, երբ իր ընկերը, Հօռնէթ, խիստ վնասուելով, հարկ եղաւ քաշել զանիկա։ Սպանիական մէկ թնդանօթակիրը ընկղմեցաւ, թորբիլանաւ մը սաստիկ վնասուեցաւ, և ցամաքային մարտկոցները ու քանի մը թնդանօթանաւեր ալ անգործութեան դատապարտուեցան։ Երբ ամերիկեան նաւերը ետ կը դառնային, Հիւսթ տասը վայրկենէն ընկղմեց սպանիական թնդանօթանաւ մը, զոր գտաւ Նիկուէրոյի ծովախորշին մէջ։ Յետոյ սկսաւ հալածել սպանիական փոխադրանաւ մը, որուն մէջ զօրքեր կային։ Նաւը աւազին վրայ խրեցաւ, ու զօրքերը ցամաք ելլելով, անյայտ եղան անտառներուն մէջ։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ

Անտալուզիոյ հրամանատարը չորեքշաբթի օր Ալճէսիրաս գնաց աչքէ անցընելու համար Քարնէրօ հրուանդանին ամրութիւնները։ Սպանիական վաշտ մը հեծելազօրք Թարիֆայէն Ալճէսիրաս ղրկուեցան, անկէց Քոլլիթայի բանակատեղին փոխադրուելու համար։ Հազարէ աւելի զինուոր և երեք հարիւր ուրիշ գործաւորներ կ'աշխատին ամրոցներու շինութեան։ Խօսք կայ թէ այդ գաւառին սպանիական զօրքերուն թիւը քսանըհինգ հազարի պիտի բարձրանայ։

Զինուորական նոր ճամբաներու շինութիւնը սկսած է, որոնք քաղաքին մէջէն անցնելով պիտի երթան մինչեւ նեղուցին և ծովախորշին ռազմագիտական կէտերը։ Կ'ըսուի թէ սպանիական կառավարութիւնը՝ Կեւտայի մէջ ջրի պակսութեան առաջքը առնելու համար՝ պիտի խնդրէ Մարոքի վեհապետէն որ թոյլտուութիւն ըլլայ Պէնզուէյէն ջուր քաշելու, մանաւանդ որ հիմա այդ քաղաքին պահնորդներուն թիւը հինգ հազարի բարձրացած է։

Վիկոյի, Սանթանտէրի, Պիլպաոյի, Պարսելոնայի գլխաւոր ամրութիւնները աւարտեցան։ Ֆէրրոլի, Քատիզի և Քարթաժէնի երեք մեծ նաւարաններուն առջեւ ահագին թնդանօթներ դրուեցան։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԶՕՐՔԵՐԸ ՄԱՆԻԼԱՅԻ ԱՌՋԵՒ

Սիթի, Բէքին և Աւսթրալիա փոխադրանաւերը, որոնց մէջ կը գտնուէին ամերիկեան զինուորները, յունիս 20 ին Մանիլա հասնելով, յուլիս 1 ին Քավիթէի ցամաքը սկսան ելլել։ Գալով Քամարա ծովակալին, Իսմայիլիայէն եկած հեռագիրները կ'ըսեն թէ սպանիական նաւերը միշտ Բորթ-Սայիտի բացերը կը գտնուին։ Ածուխ կ'առնեն, բայց օդը գէշ ըլլալով, այս գործողութիւնը դժուարութեամբ կը կատարուի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶԻՆԱՍՏԱՆ.—Կիրակի առաւօտ Օտեսայէն Բորթ Արթուր մեկնեցաւ ռուսական կամաւոր նաւատորմէն Սարաթօֆ յածաւորակը, որուն մէջ կային Խոլոտովսքի գնդապետը, և քսան սպաներ ամրաշէն գունդէն։ Ռուսական կառավարութիւնը տենդոտ գործունէութիւն մը ցոյց կու տայ Բորթ Արթուրի ամրութիւնները գրեթէ անառիկ պաշտպանութեան վիճակի մը մէջ դնելու համար։ Ամէն դուրս գացող շոգենաւ առաւել կամ նուազ բազմաթիւ զինուորներ կը տանի, մասնաւորապէս ամրաշէն և թնդանօթաձիգ գունդերէն, դէպի Բորթ Արթուր և Թա-Լիէն-Վան։ Սարաթօֆի մէջ կային նաեւ 1800 զինուոր և երկու հազար թոնօ երկաթ Մանչուրիոյ երկաթուղիին վրայ։ Բոլոր յածաւորակները երկաթ կը տանին դէպի Մանչուրիա։ Պէյքան շոգենաւը՝ որ յուլիս 13 ին զինուոր պիտի տանի, այս միջոցին երկու հազար հինգ հարիւր թոնօ երկաթ կ'առնէ։

ԻՏԱԼԻԱ.—Նախարարաց ժողովը որոշեց այս շաբթուան մէջ վերցնել Նափոլիի զինուորական վարչութեան վիճակը, եւ յուլիսի վերջերը իրենց տեղերը ճամբել վերջերս դրօշի տակ կանչուած զօրքերը։

Պալա - Պէքքարիս զօրավարը Հռոմ գնաց, իբրեւ ծերակուտական թագաւորին առջեւ իր օրինական երդումը ընելու համար։ Որովհետեւ յառաջիկայ հոկտեմբերին իր զինուորական ծառայութեան շրջանը կ'աւարտէ, նախարարապետ Բէլլու զօրավարը իրեն առաջարկեց Միլանի կուսակալութիւնը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Պ. Սթամպուլոֆի կուսակիցները, որ տակաւին բազմաթիւ են, և անոնց պետը Պ. Բէթրոֆ, Սվօպօտա թերթին տնօրէնը, մտադիր են Սթամպուլոֆի մահուան (15 յուլիս 1895) տարեդարձը տօնել մասնաւոր շքեղութեամբ մը։ Այս ցոյցին պիտի միանան շատ մը կուսակցութիւններ, Րատոսլավեանք, Զանքովեանք և Քարավէլոֆեանք։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՄԱՏՐԻՏ 6 յուլիս.—Նախարարական խորհուրդը որոշեց հաշտութեան բանակցութեան չձեռնարկել ու պատերազմը շարունակել, եթէ նոյն իսկ Քուպայի մէջ մէկ սպանիացի զինուոր մնայ։ Երէկ Քուպայէն առնուած հեռագիրներու նայելով, ամերիկացիները թող տալու համար որ Սանթիակոյի օտարականները, կիները և տղաքը մեկնին, ռմբակոծումը յուլիս 5ի առտուան ժամը 10ին յետաձգեցին, պայմանով որ սպանիացիները անգործ պիտի մնան։

—Սէրվէրա ծովակալը կը յանձնարարէ սպանիական կառավարութեան հաշտութիւն կնքել։

—Քամարա ծովակալին նաւատորմը հրաման ստացաւ ետ դառնալու։ Իրիկուան Սուէզ պիտի հասնի։

ՀՌՈՄ.—Այն զրոյցը թէ Պապը կ'աշխատի հաշտութիւն կնքել Սպանիոյ և Միացեալ Նահանգներուն միջեւ, չի հաստատուիր։

—Քամարա ծովակալին նաւատորմին ծանուցին թէ պէտք է 24 ժամուան մէջ Սուէզէն մեկնի և թէ արգիլուած է իրեն ածուխ առնել։

—Խորհրդարանը 70ի դէմ 180 ձայնով վաւերացուց մինչեւ 31 դեկտեմբերի առժամեայ ելմտացոյցը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սթանտըրտ Սանթիակոյի կռուին մէջ մեռնող ամերիկացիներուն թիւը 2500 և սպանիացիներունը 2000 կը հաշուէ։

ԲԱՐԻԶ.—Աւազի կղզիին առջեւ ընկղմած Պուրկոնեը ֆրանսական շոգենաւը 502 ճամբորդ ունէր, որոնց 203ը միայն ազատուեցան։

—Պ. Մոռիս Ֆոռ Խորհրդարանին դերնախագահ անուանուեցաւ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Աղեքսանդր թագաւորը և հայրը Միլան թագաւոր Նիշէն մեկնեցան։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 7 Յուլիս այսօր (երէկ) խորհրդարանին մէջ վիճաբանութիւն եղաւ Տրէյֆիւսի գործին նկատմամբ Պ. Քասթլէնի հարցապնդման վրայ. բոլոր երեսփոխանները ներկայ են։ Ունկնդիրներուն թեժերը լեցուն են։ Բոլոր նախարարները իրենց նստարաններուն վրայ են։

Պ. Քասթլէն կ'ընդլայնէ իր հարցապնդումը և կը հարցնէ կառավարութեան թէ ի՞նչ կը խորհի ընել պահպանելու համար ազգային բանակին պատիւը, դատուած իրը եւ արդարութեան գերագոյն շահը։

Պատերազմական գործոց նախարար Պ. Քավէնեաք բեմը ելլելով կ'ըսէ թէ բանակը ամէն կասկածէ վեր է, և թէ կառավարութիւնը պիտի կրնայ, եթէ հարկ ըլլայ, յարգել տալ զայն ամէնուն։ Տրէյֆիւսի դատը լմնցած է և դատը շատ աղէկ կերպով տեսնուած է։ Նախարարը առանց ուղղելու, առանց կարենալու խորհրդարանին հաղորդել դատավարութեան ո և է պաշտօնաթուղթ, կը հաստատէ Տրէյֆիւսի յանցապարտութիւնը համոզիչ ապացոյցներու վրայ խարսխուած։

Պ. Քասթլէն դարձեալ բեմը կ'ելլէ և կ'ըսէ թէ պատերազմական նախարարին այսքան բացորոշ յայտարարութեանց առջեւ, իր հարցապնդումը ետ կ'առնէ։

Յետոյ Խորհրդարանը 1ի դէմ 573 ձայնով որոշեց որ Պ. Քավէնեաքի ճառը երկրին ամէն կողմերը ծանուցուի։

մեծ ելանելիքին վրայ ինքզինքը կախած էր։ Պարզապէս առած էր շրջանակը պատին վրայ բռնող չուաններէն մին, ու եզրին վրայ ելլելով՝ անոր ծայրը կապած էր կաղնեփայտէ գօտիին զոր օր մը ինքը գամած էր բուները ամրապնդելու համար։ Յետոյ, վերէն, ցատկած էր պարապութեան մէջ։ Շապիկով, ոտքերը բոպիկ, սեւ լեզուովը և ակնապիճներէն դուրս ցցուած արիւնոտ աչքերովը դժոխատեսիլ, կախուած կեցած էր հոն, անշարժ կարկամութեանը մէջ քստմնելի կերպով մեծցած, երեսը պատկերին դարձուցած..., իբրեւ թէ իր վերջին հանդիսին միջոցին հոգին անոր փչած ըլլար ու սեւեռուն բիբերովը դեռ նայէր անոր։

Սակայն Քրիսթին, ուղիղ կանգնած, վեր տնկուած էր կսկիծէն, սարսափէն ու բարկութենէն։ Մարմինը ուռուցիկ, կոկորդէն միակերպ հառաչիւն մը միայն կ'ելլէր։ Բազուկները բացաւ, դէպ ի պատկերը կարկառեց, երկու բռունցքները գոցեց։

«Ա՜հ Քլօտ, Քլօ՜տ...։ Նորէն ան քեզ անցուց քեզի, սպաննեց, սպաննեց, սպաննեց, աղջի՛կը։»

Ու սրունքները ծռեցան, դարձաւ իր վրայ ու տախտակամածին վրայ տախտապարեցաւ։ Անհնարին կսկիծը սրտէն քաշած էր բովանդակ արիւնը, գետինը մնաց մարած, կարծես մեռած, ճերմակ քուրջի մը նման, աղիողորմ, լմնցած, արուեստին խուժդուժ գերիշխանութեան ներքեւ ջախջախուած։ Իրեն վերեւ կինը կը ճառագայթէր իր կուռքի խորհրդանշանական պայծառութեամբը, նկարչութիւնը կը յաղթանակէր, միայն ինք անմահ և կանգուն, մինչեւ իսկ իր մտագարութեանը մէջ։

Թարգմ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵԹԵԱՆ

ՎԵՐՋ

—Էսթէրհազի հրամանատարին ընթացքին մասին նոր խրոզութեանց հետեւանքով, այս վերջինը քննիչ ժողովի մը առջեւ պիտի ղրկուի։

—Մերակուսական, նախկին երեսփոխան Պ. Պիւֆէ այս առաւօտ մեռաւ։

—Զարը և Վիլհէլմ կայսրը իրենց ցաւակցութիւնը հեռագրեցին Հանրապետութեան նախագահին, Պոռախոնէլի աղէտքին առթիւ։

—Սպանիոյ կառավարութիւնը սկսած է զգալ հաշտութեան պէտքը, որուն հիմնական կէտերը պիտի ըլլան.

1. Պատերազմական տուգանքի վճարում Ամերիկայի, 2. Քուպայի և Փիլիպպեանց անկախութիւնը. 3. Եւրոպական մեծ տէրութիւնները Քուպայի և Փիլիպպեանց մէջ քանի մը նաւահանգիստներ պիտի բռնեն, իրենց հպատակներուն շահերը պաշտպանելու համար. 4. Մինչեւ որ տուգանքը վճարուի, Ամերիկա պիտի պահէ Բորթօ Րիքօն. 5. Ամերիկայի թեւարկութեան տակ պիտի գտնուին Քուպա, Փիլիպպեանները, Բորթօ-Րիքօ և Քարոլինեան կղզիները։

ՄԱՏՐԻՏ.—Վերջին դէպքերուն հետեւանքով նախարարական տագնապ մը հաւանական է։ Մարթինէզ Քամբօս մարաջախտ Պ. Սակասթայի պիտի յաջորդէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ Դատական նախարար Ապտիւրրահման փաշայի ապարանքը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Խառն Ժողովը երէկ թէեւ իր նիստը գումարեց Ղալաթիոյ խորհրդարանը, սակայն կրօն. Ժողովէն երկու ատենապետ Սրբազանները միայն ներկայ ըլլալնուն պատճառաւ, Ժողովը օրակարգին վրայ գտնուած կարգ մը խնդիրներու վրայ նախնական խորհրդակցութիւններ միայն կատարեց։

Ժողովին անդամներէն Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. տեղեկութիւն տուաւ թէ Խառն Ժողովին վերջերս նստին մէջ Գարակէօզեան ժառանգորդներուն ներկայացուելու համար պատրաստուած վեց յօդուածներէ բաղկացեալ գրութեան նկատմամբ ինչ ինչ առարկութիւններ եղած ըլլալով, փոփոխութիւններ առաջարկուած են Ժողովականք կարծիք յայտնեցին թէ իրենք նոյն գրութեան ամբողջական գործադրութիւնը կը պահանջեն։ Որոշուեցաւ յառաջիկայ Խառն Ժողովի նստին՝ որ պիտի գումարուի չորեքշաբթի օր, այս մասին ի ներկայութեան Ժողովի մեծամասնութեանը վերջնական կարգադրութիւն մը ընել։

—Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը երէկ այցելութեան եկաւ Պատրիարքարան, ուր՝ ի բացակայութեան Ս. Պատրիարքի՝ տեսակցեցաւ պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ճէվահիրճեանի հետ և ի դիմաց դեսպանին շնորհակալութիւն յայտնեց՝ հանգուցեալ Տիկին Գամպօնի հոգւոյն համար Հոլանտական մատրան մէջ կատարուած աղօթքներուն Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ յատուկ ներկայացուցիչներ ղրկուած ըլլալուն համար։

—Վանայ առաջնորդարանէն Պատրիարքարան հասած գրութիւն մը վերստին կը խօսի Տօմինիկեանց մարդորսութեան եղանակին վրայ և ցաւօք սրտի կը յայտնէ թէ յաջողեր են մէկ քանի անձեր կրօնափոխ ընել։ Առաջ. տեղապահ Ստեփան վարդապետ կը կրկնէ ժողովրդին կալօտութիւնը և փութով նպաստ կը խնդրէ Պատրիարքարանէ։

—Զմիւռնիոյ առաջ. տեղապահ Տ. Թաթուլ Վ. Դուրեան Թեմական այցելութեան ելած է՝ վիճակային զանազան գործերու կարգադրութեան համար։

—Երզնկայի առաջն. տեղապահ Տ. Դանիէլ Վ. ալ Թեմերը այցելութեան ելած է։

—Զարսանճագի նորընտիր առաջ. տեղապահ Տ. Մակար Վ. Վանէն Կարին հասեր և անկէ ալ մեկներ է դէպի իր պաշտօնատեղին։

—Իւսկիւտարէն կը գրեն մեզ.

«Ս. Սահակ Մեսրոպի տօնին առթիւ երէկ Իճատիէի Ներսէսեան և Արմենեան երկսեռ վարժարանին մէջ օրուան տօնին առիթով հանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Արգերու ընդմիջմամբ զանազան արտասանութիւններ եղան աշակերտներու և աշակերտուհիներու կողմէ։ Հանդէսին վերջանալուն մօտ, վարժարանին տնօրէն Թ. էֆ. Աճէմեան օրուան հանդէսին վրայ խօսեցաւ և այս առթիւ տեսութիւն մըն ալ ըրաւ Ոսկեդարու հայ մատենագրութեան վրայ։ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան՝ որ ներկայ կը գտնուէր, յորդորանքով մը փակեց հանդէսը։»

—Մանիսայէն կը գրեն մեզ. «Քննութեանց օրերը մօտեցան. տեղւոյս վարժարանները քանի մը տարիէ ի վեր գոհացուցիչ քննութիւններ կու տան, սակայն այս տարի աւելին կը սպասուի որովհետեւ ուսուցիչներու զգալի փոփոխութիւններ և պիւտճէին վրայ կարեւոր յաւելումներ եղած են ներկայ շրջանին մէջ։ Մեր Թաղ. Խորհուրդը նկատելով որ երկսեռ վարժարանաց հայերէն, տաճկերէն, ֆրանսերէն լեզուները և աշխարհ ու բնագիտութիւնը քննելու կարող անձեր չեն գտնուիր քաղքիս մէջ, որոշած է դիմել Իզմիրի Ուսումն. Խորհրդին և խնդրել որ երեք ուսումնական անձերէ բաղկացեալ քննիչ յանձնախումբ մը կազմելով որոշեալ 2 օրերուն ղրկուի Մանիսա։ Յուսանք թէ դպրոցական նոր շրջանին համար ալ հարկ եղած կարգադրութիւնները այժմէն իսկ պիտի կատարուին, որպէս զի Թաղ. Խորհուրդը զերծ մնայ անցեալ տարուան մէջ յակամայս գործուած սխալանքներէ։»

—Տօքթ. Շահպազ նախընթաց օր Բարիզ ուղեւորեցաւ ուր պիտի մնայ մի քանի ամիս։

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հանուքեամբ կը հրատարակենք Նիկոմիդիայէն մեզ ղրկուած հետեւեալ նամակը, փափագելով որ անոր մէջ արտայայտուած փափագը իրագործուի ժամ առաջ եւ օրինակ ըլլայ ուրիշ տեղերու ալ։

Կը յիշուի թէ վիճակիս Գեր. առաջնորդը ասկէց առաջ խոստացած էր 500-1000 որբեր տեղաւորել կարող ընտանիքներու քով։ Բայց երբ չյաջողեցաւ իր այս բաղձանքին իրականացման, նոր ձեռնարկ մը ըրաւ՝ Վանայ Վարագայ վանքին մէջ որոշեալ թուով մանուկներու խնամոց համար յատուկ շրջաբերականներով հրաւէր կարդաց վիճակիս ժողովրդեան գըթութեան և մասնաւոր յանձնաժողով մըն ալ կազմեց։

Գործողութիւնք դեռ այս վիճակին մէջ էին, երբ լրագրաց մէջ կարդացինք Տքթ. Ֆէրքինի եղեռնական արարքը որ խորապէս յուզեց զմեզ ամէնքս։ Յունիս 21 կիրակի իրիկուն տեղւոյս Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Պէյազեան Ց.սրութիւն էֆ.ի հարսանեկան հանդէսին առթիւ՝ ուր ներկայ էր քաղաքիս ծանօթ ազգայիններու բազմութիւն մը, Ֆէրքինի ոճրին դառն տպաւորութեամբ համակ լեցուած, ներկաները նուիրական գաղափար մը յղացան, այն է հաստատել Նիկոմիդիոյ մէջ որբանոց մը, լոկ տեղացւոց դրամական օգնութեամբ և նպաստով։ Միաձայն և համակ հաւանութեամբ ընդունուեցաւ այս առաջարկ բոլոր հանդիսականաց կողմէ և որբանոցի յանձնաժողով մը կազմուելով՝ որոշուեցաւ այս բարենպատակ գաղափարն ու յանձնաժողովին կազմութիւնը գրաւորապէս ներկայացնել առաջնորդ Հօր ի վաւերացումն։

Օտարին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Սվազի Հավզա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սվազի կուսակալութեան պաշտօնեաներէն Ալի Օսման էֆ.

Պէրութի առեւտրական դատարանին Նախագահ անուանուեցաւ Հալէպի առեւտրական դատարանին նախագահ Ս—լէ էֆ. —ր—ն յաջորդեց ծրտոսէի առեւտրական դատարանին Նախորդ Նախագահ Ճաֆէր Սաադէ էֆ.

Սէվաստաբոլի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Լարիսայի հիւպատոս Բեամի պէյ։

Վոլոյի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Եաշի հիւպատոս Եաքուպ էֆ։

Լարիսայի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Սէվաստաբոլի հիւպատոս Զիյա պէյ։

Եաշի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Վոլոյի հիւպատոս Բեամիլ էֆ.։

Թրիքալայի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Վրանիոյ հիւպատոս Խալիտ պէյ, որուն յաջորդեց Թրիքալայի հիւպատոս Նէճիպ պէյ։

ՇՆՈՐՀՈՒԹԵԱՆՑ

Եգիպտոսի երեւելիներէն Էտրիս Բաղիպ պէյի Իւլայի Ա. աստիճան.

Գոնեայի տէֆթէրտար Նէճիպ պէյի Իւլայի Ա. և Վանի տէֆթէրտար Մազպուլ էֆ.ի Միւթէմայիզի աստիճան։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Իզմիրի երեւելիներէն Բավլաքի Բիլմազօ էֆ.ի Դ. կարգի Օսմանիյէ։

ԹԵՍԱԼԻՈՅ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.—Բարեգործական Շուկային յանձնախումբը կը ծանուցանէ որ Թեսալիոյ յատուկ պատրաստուած նամակի դրոշմաթուղթերէն գընել ուզողները, բաց ի Ղալաթիոյ Նամակատունէն, կրնան դիմել նոյն Նամակատան տնօրէնութեան և Պոլսոյ Նամակատան։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց 3024 ղրշ.ի նպաստ մը տալ բսպարապետութեան դրան մատակարարութեանց ճիւղին քարտուղարներէն Բեազիմ էֆ.ի, որուն կարասինները այրած էին Ունգափանի հրդեհին։ Վեհ. Սուլթանը Իր կողմէն ալ 25 ոսկի շնորհեց Բեազիմ էֆ ի։

ՆՈՐ ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑ.—Հայֆայի քարուկիր նաւամատոյցին շինութեանց հսկելու համար Աքքայի նախորդ երկրաչափ Պ. Շումաչէր հոն ղրկուեցաւ։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԷԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանագրութեան բանակցութեանց ժողովը երէկ նիստ ըրաւ արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ.—Մեծ-Եպարքոսութենէն Սպարապետութեան ղրկուած թէզքէրէ մը կը ծանուցանէ թէ այսուհետեւ շաբթէ շաբաթ Նիզամիյէի գանձէն բաւականաչափ գումար մը պէտք է ղրկել Զինուորական հանգստեան սնտուկին, որպէսզի կարելի ըլլայ հանգստեան թոշակները կանոնաւորապէս վճարել։

Բ. ԴՈՒՌԸ.—Ռումանիոյ դեսպան Պ. Ճուվարա երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԲԱՆԱԺՈՂՈՎ.—Անցած շաբթու Բէչթայի մէջ գումարուած երկաթուղիի բանաժողովին մէջ որոշուեցաւ մանձաւոր վակոններու ընկերութեան հետ կնքուած պայմանագրութիւնը 15 տարուան համար նորոգել և այդ ընկերութեան Բարիզի եւ Պոլսոյ մէջ բանեցուցած վակոնները փոխել տալ։

Որոշուեցաւ նոյնպէս, Մարսիլիոյ ծովային ճամբով կատարած երթեւեկութեանց հետ մրցելու համար, տոմսակներու գինները զեղչել, նմէ միւս երկաթուղիներն ալ զեղչեն իրենց գինները, և վերջապէս Օսթէնտի և Պոլսոյ մէջտեղ շաբաթական երրորդ կառախումբ մը հաստատել, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Պէլճիքայի եւ Պոլսոյ միջեւ երթեւեկութիւնները փութացնելու համար։

ՄԱՐԱՇ.—Գոնեայի կուսակալութիւնը կը հեռագրէ թէ Համիտապատի Էղրող գիւղին մէջ մարախ իջած է և մայիս 1 էն յունիս 3 անոնցմէ 33 հաղար օխա սպանուած են։

ՇԷՐԻՖ ՓԱՇԱ.—Սթոքհոլմի նորընտիր դեսպան զօրավար Շէրիֆ փաշա բաց ի դեսպանութեան ամսաթոշակէն, իր զօրավարութեան ամսաթոշակն ալ պիտի ստանայ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՌԸ.— Թեսալիոյ սպայակոյտին անդամներէն Խայրի փաշա և Մէհմուտ փաշա սպարապետութեան դրան մէջ պաշտօնի կոչուեցան։

ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Մինչեւ ցարդ օսմ. դեսպանատանց խորհրդականները և քարտուղարները դեսպաններուն ծախքովը կը ճաշէին։ Պետական Խորհուրդը որոշեց դեսպաններուն ամսականէն 45 ոսկի զեղչել, 15 ոսկին խորհրդականներուն յատկացնել և 30 ոսկին ալ քարտուղարներուն, իբրեւ ուտելիքի ծախք։

Երկրորդ կարգի դեսպանութեանց համար, դեսպաններուն ամսականէն 30 ոսկի պիտի զեղչուի։

Պետական Խորհուրդին այս որոշումը նախարարական խորհուրդէն անցնելէ յետոյ Վեհ. կայսեր վաւերացման ենթարկուեցաւ։

ՍԵՐՊ ՀԻՒՊԱՏՈՍՈՒԹԻՒՆ.—Սերպ կառավարութիւնը մտադիր է փոխ-հիւպատոսութիւն մը հաստատել Քավալայի մէջ։ Պ. Նովաքովիչ արդէն այս մասին դիմում ըրած է Բ. Դրան։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ վերջնականապէս որոշեց ջնջել իր Կիպրոսի ճիւղը։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ.—Մօնիթէօռ տոյց աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Հանր. Պարտքի վարչութիւնը Պ. Լինտաօի առաջարկին վրայ, մտադիր է աւելցնել իր պաշտօնեաներուն ամսականները. 600 ղրշ էն պակաս ամսաթոշակ առնող չպիտի ըլլայ։

ՀԵՐՔՈՒՄ.—Տրպիզէեն առնուած վերջին հեռագիրներու նայելով, քաղաքին պուլկար մետրապոլիտին աւագակներէն առեւանգուած ըլլալու զրոյցը անհիմն է։

ԽՐՈՒՄ.—Անբանէ Րոփոյէֆ շոգենաւը որ Օտէսայէն Համպուրկ կ'երթար ցրեն բռնած, երկուշաբթի Գում-Գափըի առջև խրեցաւ։ Երէկ խրած շոգենաւը ազատելով ճամբան շարունակեց։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ.—Կայս. իրատէով 10 պուլկար պատանիներ ընդունուեցան Կալաթա-Սէրայի վարժարանը։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ ելող երկրաչափները Նէ-վէրէ Ֆէ-Բէ-Շ երկկայմ շոգենաւով Մարմարա գացին փորձեր կատարելու համար։

ՕՍՄ. ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԹԵՍԱԼԻՈՅ ՄԷՋ.—Թայմզ կըսէ թէ օսմ. զինուորները Թեսալիոյ մէջ շատ կանոնաւոր ընթացք մը ունեցան և իրենց մասին խօսք մը անգամ ընելու տեղի չեն տուած, ինչպէս կը հաստատեն Պոլսոյ անգլիական դեսպանատունէն գնդապետ Բոնսոնպի եւ ուրիշ պաշտօնեայ մը, որ Թեսալիոյ պարպումին ատեն հոն կը գտնուէին։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Պետական Խորհուրդը երէկ, մէկ ամսաթոշակը տուժելու և դատական ծախքերը վճարելու դատապարտեց Լանկայի ոստիկաններէն Հիւսէյին Ֆէրրի էֆ.ն, որ իրեն յանձնուած գինեպանները, զոր Գում-Գափուի ոստիկանատունը պիտի տանէր, ճամբան թող տուած էր։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը խնդրեց Բ. Դռնէն որ Պետական Խորհուրդը որոշէ թէ ո՛ր պաշտօնեաներն են որ երկաթուղիի փոխադրութեան ծախք պէտք չէ վճարեն։

ԶՈՒԱՆԻ ԵՒ ՊԱՐԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Մեծ-Եպարքոսութեան քարտուղարներէն Արապզատէ Հիքմէթ պէյ Իզմիրի մէջ չուանի, պարկի և ուղտի մազէ ապայի գործարան մը բանալու արտօնութիւն ուզած էր։ Հիքմէթ պէյի տուած ծրագիրը և ուրիշ յարակից թուղթերը Այտընի կուսակալութեան ղրկուեցան, քննուելու համար։

ԶԶՂՈՒՄ.— Պետական Խորհուրդը դատի ենթարկած էր Էվգաֆի մահլէլայի քննիչ Ալի էֆ.ն և քարտուղարներէն Ալի, Հիւսէյին Թահսին և Մինիր էֆէնտիները, որ ամբաստանուած էին մահլէլի վերաբերեալ մուաճէլաթի ծախքերը իւրացնելու և կեղծ խմուխապէր պատրաստելու յանցանքով։ Պետական Խորհուրդին վերաքննիչ դատարանը 10 տարուան բերդարգելութեան դատապարտեց քննիչ Ալի էֆ.ն իսկ միւսները անպարտ արձակեց։

ՕՏԱՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐ.—Երէկ տեղի ունեցաւ Բերայի «Էքոլ Ֆոռ» ֆրանսական վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը։ Վարժարանին 6 շրջանաւարտներէն, 2 յոյն, 2 հրեայ, 1 հայ և 1 ֆրանսացի, միայն հայը, Պ. Պատրիկ Կիւլպէնկեան յաջողած է «պաշըլիէ»ի վկայականը ստանալ։

Ուրիշ հայ աշակերտ մը Պ. Սուրէն Ցովասափեան առաջին հանդիսացած է իր կարգին մէջ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՊԱՐԳԵՒՆԵՐԸ.—Վիէննայի մէջ գումարուած բաժնետէրներու յանձնաժողով մը առաջարկած էր Րումէլիի երկաթուղիներու վիճակահանութեան պարգեւները 100էն 58էն 75ի կամ 77ի բարձրացնել. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը նկատողութեան առած է այդ առաջարկը։

Պ. ՍԹՐԱՈՒՍ. —Պոլսոյ ամերիկեան նորընտիր դեսպան Պ. Սթրաուս եւրոպական սեպտեմբերին վերջերը պիտի գայ Պոլիս։

ՀՐԴԵՀ.—Յունիս 6 ի շաբաթ առտուն Աթրանոսի Պէզըլճա տէրէ գիւղը, Սիւլէյմանի տունէն հրդեհ ծագեցաւ և 23 տուն ամբողջովին այրեցան։ Այս տարի հաւաքուած ափիոնին մէկ մասն ալ այրեցաւ։ Գիւղին մէջ արդէն ընդամէնը 30 տուն կար։

ՏՈՒՆ ՄԸ ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ.—Նախընթաց օր շքաւոր նաւավար մը մեծ կղզիէն Հէյպէլի կղզի հարուստ կին մը տարած ատեն, իրեն և իր ընտանիքին քաշած խեղճութիւնները և աղքատութիւնը պատմելով յանձախորդին, մէկէն ի մէկ ծովը նետեց ինքզինքը։ Խեղճ կինը վախէն սկսաւ պոռալ եւ օգնութիւն կանչել, քանի մը մակուկավարներ օգնութեան հասան և ազատեցին թէ նաւավարը եւ թէ կինը, այս վերջինը պզտիկ գումար մը տուաւ անձնասպանութիւնը աչքը առնող նաւավարին։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՒ ԵԷՄԵՆԻ ՍՈՎԸ. — Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ Սելանիկի մէջ ալ կուսակալութեան օգնականին նախագահութեամբ նպաստամատոյց յանձնախումբ մը կազմուի, Հիճազի և Եէմէնի սովեալներուն համար։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ կառավարութիւնը նկատողութեան առած է Պոլսոյ հելլենական դեսպանատան զինուորական կցորդ մը նշանակելու խնդիրը։

ԹԷՐՍԱՆԷԻ մէջ շինուած մէկ քանի շոգենաւերը մօտ օրէն ծով պիտի իջնցուին։ Վերջին գրութեամբ քանի մը նոր շոգենաւեր ալ պիտի շինուին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.—«Աժանս Նասիոնալ» հեռագրական գործակալութիւնը արտօնութիւն ստացաւ Սելանիկի մէջ ճիւղ մը բանալու։

ՔՈՍՈՎԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.—Սերպիոյ թագաւորը Ս. Սավայի Ա. կարգի պատուանշանը նուիրեց Քոսովայի կուսակալին։

ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ անցած ամիս 28 այր և 20 կին գերիներ ազատ արձակուած են։ Գերիները Սուտանցի էին, բաց ի երկուքէն, որ Կովկասցի էին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԷՆ ՓԱԽԱԾ.—Էլասոնիայէն կը հեռագրեն թէ Բաբա Նիգոլա անուն քահանան որ Լարիսայի մետրապոլիտ էր օսմանցիներուն հոն եղած ատեն, յոյներուն նախատանքին և սպառնալիքներուն չդիմանալով Էլասոնիա փախեր և կայս. կառավարութեան պաշտպանեալ է։ Բաբա Նիգոլա Սինաեա վանքը ղրկուած է իբրեւ հիւր։

ԲԵՐԱՅԻ ՇԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՆ.—Քաղաքապետութեան դիմումին վրայ Պետական խորհուրդը որոշեց Բերա, Եէնի Չարշըի և կառավարչութեան շէնքին անկիւնը գըտնուող չորս խանութները ծախու առնելով փլցնել, ճամբան ընդարձակելու համար։

ԿՐԵՏԷ.—Կրետէի ընդհանուր ժողովը գալ շաբթու նիստի պիտի հրաւիրուի։

ՎԱԹԻՆԷՆ, ֆրանսական յածաւորակը Հայֆա գնաց։

ԶԱԲՈՐՈԺԷՑ ռուսական պահականաւը նախընթաց օր Մարմարա գնաց թնդանօթի փորձեր ընելու համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ յունաց նախորդ պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս չորեքշաբթի օր Հէյպէլի կղզիի վանքին եկեղեցին մէջ արարողութիւն կատարած ատեն, յանկարծ նուաղում մը եկաւ վրան. իսկոյն սենեակը փոխադրուելով բժիշկներու կողմէ խնամուեցաւ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ. — Եգիպտոսի պաշտօնաթերթը հրատարակեց Եգիպտական Դրամատան պայմանագրութիւնը. հիմնադիրներն են Պ. Քասէլ. Պ. Սալվակօ եւ ընկ. Պ. Սուարէս եղբայրներ և ընկ։ Առաջինը 50,000 բաժին առած է. մնացեալ 50,000 բաժինը միւսները բաժնած են իրենց մէջ կէս առ կէս։ Կառավարութիւնը երկու Դամիսէր պիտի ունենայ դրամատան մէջ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.—Յունուարէն մինչև մայիսի վերջը Եգիպտոսի կառավարութեան հասոյթները 3 միլիոն 780,000 ոսկիի կը հասնին. 437,157ը ծախսուեցաւ։ Իսկ ելքը եղած է միեւնոյն ատենուան մէջ՝ 4 միլիոն 482,998 ոսկի։ Պատերազմական նախարարութիւնը անցեալ տարի 194,125 ոսկի ծախսած էր, իսկ այս տարի 269,256 ոսկի ծախսեց։ Երկաթուղիի համար ալ այս տարի 27,5)7 ոսկի աւելի վճարուած է։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Շահին շոգենաւը երէկ առտու կղզիներէն կամուրջ եկած ատեն մեքենայի խանգարում մը ունեցաւ և կղզի գացող ճամբորդները ստիպուեցան երկու ժամ սպասել։

ԲԱԶՄԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Յունիս 22ին Մուտանիոյ Սըղը գիւղին մէջ յոյն կին մը երկու մանչ և մէկ աղջիկ զաւակ ծընաւ։

—Մոսթարի մէջ (Պոսնա) թուրք կին մը երկւորեակ զաւակներ ծնաւ, առաջինը աղջիկ, որուն բոլոր անդամները տեղն են. միւսը սակայն գլուխ չունի, մէկ ձեռքը միայն մէկ մատ և միւսը երկու մատ ունի։

ՄԱՔՐԻՔԵՕՅԻ սալայատակները կը նորոգուին։

ՈՃԻՐ.—Երէկ Հիւսէյին անուն մարդ մը Քեահաաէնէի մօտերը կառքի բռնուեցաւ հովուի մը հետ, զոր վիրաւորեց ու փախաւ. Վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ԱՐԿԱԾ.—Այս առտու Ղալաթիա, Մոմհանէ Շարապ իսկէլէսի փողոցը, շէնքի մը վրայ բանող խալացի 20 տարեկան գործաւոր մը, լաստափայտէն վար ինկաւ. անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրեցին զայն, ուր քիչ յետոյ մեռաւ։

—Երէկ իրիկուն ժամը 11ին ատեններ Պէշիկթաշի Վիշնէզատէ թաղին Թալլըք կոչուած տեղէ մը դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն մը բանալով, հաստատեց թէ դիակը, որ երկու օրուան էր, ուրիշ տեղէ մը բերուած հոն ձգուած է։ Սպանեալը Եէնիմահալլէի բնակիչներէն ատամիարոյծի մը 18 տարեկան տղան է, Լէոն անունով, որ դեղավաճառի քով կ'աշխատէր։

ԽԵՂԴՈՒՄ.—Երէկ Րումէլի Գավաքի նաւամատոյցին տակէն գտնուեցաւ Հազգը ուսթայի 6 տարեկան տղուն դիակը։

ԱԶԴ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Թողուած Հասոյթներու ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Իզմիրի ջուրի ընկերութիւնը իր 3,750.000 ֆր. դրամագլխին (500 ֆր. նոց 7,500 բաժին, թիւ 1 էն մինչեւ 7,500) դրոշմաթուղթի տուրքը ամբողջովին վճարած ըլլալով, այդ բաժիններուն տէրերը կրնան այսօրուընէ սկսեալ ներկայացնել զանոնք Պալըքճանէի վարչութեան, Ղալաթիա, ուր օրինական ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին առանց ո և է ծախքի։

23/5 Յուլիս 1898|1314

Ընդհ. տնօրէնութիւն 2—3

QUININE PELLETIER

Ամէն ատեն դուրս ելլող մարդիկը ենթակայ են ցրտառութեան, հարբուխի, էնֆլիւէնձայի, ցնցդատապի և թմրութեան, ասոնց առաջքը կրնան առնել, իրենց վրայ կրելով միշտ Քինին Բէլըթիէյի դեղահատներէն, զոր երկերկու կամ չորս չորս հատ առնելու են։

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄՈՄԵՐ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամսոնտախանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսերու համար ծաղկաւէտ կըրլանդներ, քօղքեր, ձեռնոցներ, եւն. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիներով։

ԳԱԼԻԳՈՄՈՆ

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՋՈՒՐ

Մազերը, մօրուքը և պեխերը ներկելու և պահպանելու ան մազի, քիմիակ յատուկ ջուր։

Վեհ. Սուլթանի տարրագէտներէ Տքթ. Սինկրոս էֆ.ի և քաղաքային բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն քիմիագէտ Ճէլալէտտին Ֆօվզէ էֆ.ի ընկերակցութեամբ պատրաստուած։

Մեր հրապարակին վրայ ծախուած բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յաջողը և ամէնէն դիւրին գործածուողն է։

Մազերուն կու տայ փայլուն և բնական գոյն, առանց մորթը արատելու։ Գործածման եղանակը և միւս մանրամասնութիւնները բացատրուած են տուփերուն հետ գտնուող յայտագրին մէջ։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ և մթերապահ բոլոր Թուրքիոյ և օտար երկիրներու համար, Պ. Թ. Սթավրաքի, սափրիչ, Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 158 Սիթէ տ'Ալէբի քով։

Պոլսոյ կողմը մեծ մասնաճիւղ, Մահմուտ բաշա, 131 թիւ, Արամ Սօղանճեանի մազի ներկի նաճառատունը։

Կը ծախուի Բերա, Պօն-Մարշէ վաճառատան մէջ, ինչպէս նաեւ Իզիտոռի և Ֆիկարօ.ի սափրիչ խանութները։ Ղալաթիա, Դարաքէօյի պողոչաճիին դիմացը Պ. Ատամանտիտիսի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ Կ. Պոլիս, Պահչէ Գափու Իզի Գաբուլը դեղարանը. Պալըք Բազարտօբուլոսի երաժշտական գործիքներու վաճառատունը. Ֆլնտըքլը, Պ. Թէօտորիտիսի դեղարանը. Պէշիկթաշ Զինճիրլի դեղարանը. Դատրքէօյ Իլիա սափրիչ խանութը. Սկիւտար գլխաւոր դեղարաններուն մէջ։

ՕՏՈՆԻ ՄՕՌԻՒ ՋՆԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սզող եօ Փօտէն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձել ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մանաւորապէս այդ յաջող պատաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Օ. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 26 Յունիս։

Կ.ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 755.—Ջերմաչափը 27 աստիճան։ Օդը պայծառ։

— Կէս օր, ժամը 4,20։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Ջերմաչափը ցոյց կու տայ։

Աթէնք, Վիեննա 14, Իզմիր 21, Սինօպ 22, Պէյրութ 26, Ֆաօ 27, Սելանիկ 28, Հալէպ 29, 35 աստ. զրոյէն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	25
Ամէնէն բարձր գին	»	24	27
Ամէնէն վար գին	»	24	24
Րումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	109	25
Ամէնէն բարձր գին	»	109	50
Ամէնէն վար գին	»	109	25

ԲԱՑՈՒՄ 25 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	21
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	109	25
Օսմանիյէ		411	—
Ռէժի		293	—
Օսմ. Պանքա		12	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		9	05
Երկրագործական Պանքա		7	30
Ասս. Օթ. Տանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	25
Թրամուէյ բաժնեթ.		770	—
» ժուիսանս		390	—
» պարտաթ.	Ֆր.	503	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	459	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	3	15
» մէկ ամսուան	»	—	—
Րում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	11
Անգլիական ոսկի	»	109	39
Բոլ էմբէրիալ	»	90	05
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	103	03
Մէթալիք	»	97	10
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	22	95
» » » չէք	»	22	85
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	48 3/4
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	87 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	63	50
» » » Բ.	»	46	50
» » » Գ.	»	26	63
Դ.) բաց.	»	22	37
) զոց.	»	22	31
Փոխառութիւն Դասապա	»	83	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	81
Այտընի երկաթուղի	»	13	50
Եգիպտական Միացեալ	»	107	75
Ագնլ. Քոնսոլիտէ		111	81
Հելլենական 5 %	»	39	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	43	—
Ռանթ » 4 %	»	33	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	95	—
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	41
Դրամազեղչ	»	2	—

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Յուլիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	55
» Լոնտոնի վրայ	»	120	25
Րումէլիի երկաթուղի	»	60	30
Օսմ. Ռէժի	»	135	—

ԲԱՐԻԶ, 7 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	55
) զոց.	»	22	55
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	26	75
Օսմանիէ	»	411	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	50
Օսմ. Ռէժի	»	288	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	548	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	10
Քրէտի Լիոնէ	»	850	—
Պանք տը Բարի	»	933	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3690	—
Իտալական Ռանթ	»	93	30
Սպանիական արտաքին	»	32	97
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	255
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԷՐԼԻՆ, 7 Յուլիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	20
Րումէլիի երկաթուղի	»	114	50
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	320

ԱԶԴ

ԾԵԾՈՒԱԾ ՋՈՒՏ ԽԱՀՈՒԷ

ԹԻԹԵՂԵԱՑ ՏՈՒՓԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ինդաւոր Ս. Ցակոբայ Ազգ. Հիւանդանոցի

Գին մէկ օխայի 12 դահեկան

Սոյն հաստատութեան ի նպաստ վաճառուած Րիօյի ընտիր տեսակ խահուէն որ անարատութեամբ և ախորժելի համովը գործածողներուն ծանօթ է, այս անգամ մեծագոյն խնամով պատրաստուած և մէկ օխայի գինը 12 դահեկանի որոշուած է։

Գործածողք ամէն և ընտիր ապրանք գնած ըլլալէ զատ, բարեգործութիւն մըն ալ ըրած պիտի ըլլան։

Կեդրոնատեղին է, Ղալաթիա Եէնի Ճամի ճատտէսի Զինճիրլի խանին կից թիւ 70 մթերանոցը։

Կը ծախուի, ամէն ծխավաճառ և մանրավաճառներու քով։

100 տրամ զուտ խահուէ պարունակող տուփին գինն է 3 ղրշ. 50 տրամ պարունակողինը 1 1/2 ղրշ. 29—32

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան մէ՛ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գլխաւորներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ESTABLISHED 1782

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եռանի փոքեճշխանի վերայի մուտք, Փոքր Զըղ…ծեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստատուն ցաւած ակռաներն դիւրաւ կը լեցնեն. ցաւազերծելու և բուժման վերաբերեալ պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ոսկիէ յենակոյներով կամ փայլուն, ծածկոյթով, և այլ աղբիւրներով երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ ըմբռնեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերկ. ատամնաբ. համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (ժամը 4էն ետք) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (ժամը 4էն առաջ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին.

Գաղթականաց կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Թիւ 1 Թաքսիմի կողմ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Անճելօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբրօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սմէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիճօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճունօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քլեօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գադօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րիճ[illegible]	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	Զէլօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիղանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Էպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Քօնկօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 21ին և Յուլիս 8ին հոս կ'սպասուի։

Քօլբինօ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆրէնչ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն պիտի մեկնի Յուլիս 8ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 — Պէշիք	6 15	— —	7 — Գզկ.
11 30 Վոսփ.	6 50 Պէշիկ.	11 30	7 40 Պշկ.
12 15	7 55 Պէշիկ.	12 15	8 20
1 —	8 50	1 —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 30	10 10 Պէշիկ.	2 50 Վոսփոր	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 35 Գզ.Գպ.	3 5	10 40 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գզկ.	3 30	11
3 30	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գզկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 5		5 40 Պէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպօթ	
5 50		6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 15 Պէշքթ.	6 20 Պէպ. 11 45		7 5 Պշք.
12 —	6 50 Պշքթ.	12 20	7 40 Պշք.
12 40	8 Պշքթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսփ	10 15
3 25	10 15	3 5	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պշկ.		6 15 Պէպէք	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի Կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՅ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միզապատ եղած ատեն շոգենաւք իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՒՐԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ–Գաբու, Անանիատիս խան. 20 21 22

ԷՔԻԹԱՊԼ

(ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ)

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ԹԻՒ 36 ԵՒ 36 ձէճ ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՓԵՐԱ, ՓԱՐԻԶ

Երաշխաւորութեան դրամագլուխ	ֆրանք	1 ՄԻԼԻԱՐ	227 1/2	միլիոն
Հիմնարկութենէս ի վեր ապահովագրելոց վճարեալ	»	1 »	425 1/2	»
Սովորական պահեստներէ զատ յաւելուածական պահեստ	»		261 1/2	»
(Աշխարհի վրայ ոչ մէկ կենաց ընկերութիւն այս աստիճան մածաքանակ յաւելուածական պահեստ ունի։)				
1897ին կնքուած նոր ապահովագրութեանց գումարը	»		813	»
1897ին ամբողջ հասոյթ	»		251	»
1897ին ապահովագրելոց վճարուած գումարը	»		109	»

Հարկ է հաստատել թէ ԷՔԻԹԱՊԼ 1897ին' բաղդատմամբ 1896ին' ունեցած է

37,657,476.05 ֆրանքի յաւելում մը յաւելուածական պահեստին վրայ
104,184,504.80 » » ամբողջ գոյքերուն վրայ
151,654,140.95 » » նոր ապահովագրութեանց վրայ
) Ոչ մէկ կենաց ընկ. այսչափ յաւելումներ ունեցած է

ԷՔԻԹԱՊԼ ամերիկեան ուրիշ ընկերութեանց պէս իր սակերը աւելցուցած չէ, ուստի եւ յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ՝ ԷՔԻԹԱՊԼի գիները տարիքի եւ տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեվճարի խնայողութիւն մը ցոյց կու տան։

Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Տ. ԳԱՒՐԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Պահճէ-Գաբու Անանիատի խան, թիւ 20—21—22. 63 19—24

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ մը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 23 5 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Շբ. 24 6 [illegible] ժամը 10ին։
Եշ. 25/7 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սելանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եք. 27 9 Ինէպօլու, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առաւօտուն ժամը 11ին։ 562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒՐԻ ԱՆ և ՄԱՐՍԷՅԼ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ եւ Պոնտոսի միջեւ [illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Յուլիս 11 Սեպտեմբեր Անատոլուի նաւահանգիստներէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Յուլիս 12 Սեպտեմբեր Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութեան Նաւաղչէզի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՈԹԷՄ ՐԸՊՈՒԼ

575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվրբուլ և Արեւելեան ծովեր

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1896
Ալէբբօ	2143	Մորօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալիքսիատիս խան, թիւ 401

Ղալաթիա 571

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յ'Եւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1, 3, էր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է Ն.Ե.

Ապահովագր. ներու վճծ. 1 Միլիառ 128,000000

1895է առաջինը

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,00000
Յաւելեալ դրամագլուխ	121,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 1 Միլիառ	141,00000

Յիշեցուցման առաւելութիւն

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու.

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

185 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վօյվոտա [illegible] խան, Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Արեւելեան ծովեր [illegible] շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Աումինիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Ալըժ. ըն	3600
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիտն	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆլօրենթիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավոնիան	3700	Օպօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆաահան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1

Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պօրտօյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (116)

ԷՄԻԼ ԳԱՊՕՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԸՐԻՏ

—Այո՛, պէտք էր, յարեց Բասքալ, անհրաժեշտ էր, և պիտի հասկընաք թէ ինչո՛ւ…։ Դատական իշխանութիւնն՝ իբրեւ մարդկային հաստատութիւն՝ իր սահմանափակ միջոցներով կարող չէ սիրտերուն խորերը թափանցել, միտքերը քննել, գաղտնի դիտումներ կամ դիտաւորութիւններ դատել՝ որչափ և ժանտաժուտ ըլլան և գործադրութեան մօտ ենթադրուին…։ Դատական իշխանութիւնը՝ միջամտելու համար՝ իրողութիւն մը կը փնտռէ, նիւթական, շօշափելի, զգալի, որ յանցանքին կամ ոճրին գործադրութեան սկզբնաւորութիւն կը կոչուի…։

Արդ, երբ դուք ձերբակալուիք, Վալօրսէի և անոր կամակատար սրիկաներուն ոճիրներն օրինաց հարուածին տակ կ'իյնան…։ Դուք ձերբակալուելնուդ պէս, ես կը վազեմ կ'առնեմ ձեր ծերունի բարեկամ հաշտարար դատաւորն և ի միասին կ'երթանք հարցաքննիչ դատաւորին և ամէն բան կը յայտնենք…։ Ձեր անմեղութիւնն և անոնց անզգամութիւնն ապացուցանելու պէս՝ ի՛նչ կը կարծէք որ ընէ դատական իշխանութիւնը…։ Խոհեմութեամբ պիտի սպասէ որ մեր թշնամիներն երեւան ելնեն, որպէս զի ամէնը մէկէն բռնէ ցանցին մէջ, և մէ՛կն ալ չպրծի…։ Վաղ գիշեր, ոստիկանութեան ճարպիկ պաշտօնեաներ պիտի հսկեն Շալիւսի ապարանքին շուրջը, և այն վայրկենին որ տիկին Լէօն և իր առաջնորդելիք սրիկան ինքզինքնին ապահովապէս յաջողած կարծեն, գործի վրայ պիտի բռնուին…։ Եւ երբ ամէն բանի ծանօթ դատաւոր մը զիրենք հարցաքննէ, պիտի կրնա՞ն ուրանալ…։ Անշուշտ ո՛չ…։ Անոնց խոստովանութեան վրայ՝ դատական իշխանութիւնը գործի պիտի ձեռնարկէ, և յանկարծակի Պ. Վալօրսէի տունը կոխելով՝ ձեր հօրը կտակագիրն և Պ. Ֆոնդէժի ընկալագիրը, մէկ խօսքով՝ ոճրին ամէն ապացոյցները ձեռք պիտի անցունէ…։ Եւ այս խուզարկութեան միջոցին՝ մեր թշնամիներուն ամէնն ալ թղլթախաղի մեծ երեկոյթի մը մէջ պիտի գտնուին պառոն Թաւիկոյի տան մէջ…։ Ես ալ հոն պիտի ըլլամ…։

Օր. Մարգըրիտի նուաղումը կարճ տեւեր էր։

Ոտքի վրայ ելաւ, և ուժեղ ձայնով մը.

—Ինչպէս որ պէտք էր, այնպէս ըրեր էք, ըսաւ։

—Ուրիշ միջոց չկար…։ Եւ եթէ այս միջոցը ձեզի ծանր կամ անընդունելի թուէր… ասոր համար էր որ ձեզ տեսնել ուզեցի, որպէս զի…։

Օրիորդը ձեռքի շարժումով մ'ընդմիջեց։

—Ե՞րբ պիտի ձերբակալուիմ, հարցուց։

—Այս իրիկուն կամ վաղը…։

Օր. Մարգըրիտ ճակատն երկնցուց Բասքալի, և դուրս ելաւ տիկին Ֆէրայեէօրի հետ, որ մինչեւ Պուրսոյ փողոցին անկիւնն ընկերացաւ անոր։

Ժէնէւալն ու կինը տուն վերադարձած էին երբ դունէն ներս մտաւ օրիորդը։ Հիւրասրահին մէջ դտաւ զանոնք այլայլած և դողահար, այնպէս որ ակռաներնին կը կափկափէին։

Քովերնին մարդ մը կեցած էր, որ՝ օրիորդը ներս մտնելուն պէս՝ ըսաւ.

—Դուք էք օրիորդ Մարգըրիտն, այնպէս չէ՞…։ Յանուն օրինաց կը ձերբակալեմ զձեզ…։ Ահա հրամանագիրը…։

Եւ առաւ տարաւ զայն։

ԻԱ.

Իրիկունէ առաւօտ, այն ամենազօր ոգին, որ հին բարի ժամանակաց պարիկներուն տեղն անցաւ, Մամոնան, Ուիլքի Կորտոնի խելքը բովանդակապէս գրաւած էր։ Շալիւս կոմսին միլիոններուն ժառանգութիւնն գլխէն էր գինքը…։

Իր անարծաթ օրերուն ընկերներն ու բարեկամները ճանչելով, միմիայն Վալօրսէ մարքիզին յարեր էր, իբրեւ բարձրաշուք ազնուականի, և կը թուէր իրեն թէ քանի մը գիկաչափ կը մեծնար հանրային գումարմանց, փողոցներու կամ ճաշարաններու մէջ, երբ բարձր ձայնով կը գոչէր.

—Է՛, Վալօրսէ՛, ընտի՛ր բարեկամս, կամ ամենասիրելի՛ մարքիզս…։

Միւսը, Վալօրսէ, հաճութեամբ ընդունիլ կը ձեւացնէր այս գռեհիկ մտերմութեան ցոյցերը, բայց մաքովը սաստիկ կը զայրանար։ Տարակոյս չկար որ զայն իր նպատակին իբր գործիք ծառայեցնելէ ետեւ՝ սատանաներու լեգէոնին պիտի յանձնէր։

Առանց դժկամակելու՝ իր ակումբին և բարեկամներուն ներկայացուցեր էր, և չէր ուզեր հեռացնել աչքին առջեւէն։ Գրեթէ միշտ հետը կը պտտէր, ուր որ երթար, պարտէզ, անտառ, ճաշարան, թատրոն…։

—Ո՞վ է այդ փոքրիկ անպիտանը, կը հարցնէին շատեր…։

Բայց երբ մարքիզն անհոգ կերպով մը կը պատասխանէր.

—Խեղճ տղայ մը որ քսան միլիոնի հարստութիւն ժառանգեց այս օրերս…։

Ո՛… իսկոյն դէմքերը կը լըջանային, և ամէնն ալ պատիւ կը համարէին փութալ այդ մեծափարթամ պատանիին ձեռքը սղմել։

Այս կերպով է որ Պ. Վալօրսէ առաջարկեր էր Ուիլքի Կորտոն-Շալիւսին՝ ներկայ գտնուիլ պառոն Թաւիկոյի մեծաշուք երեկոյթին։

Օր. Մարգըրիտի ձերբակալման յաջորդ իրիկունը տեղի պիտի ունենար այդ երեկոյթը։ Հետեւաբար Պ. Վալօրսէ և Պ. Քորալթ, իրիկուան ժամ իննուկէսին միջոցներն հագուած պատրաստուած կ'սպասէին որ Պ. Ուիլքի գար զիրենք գտնէր, ինչպէս որ խօսք ըրած էին, և ի միասին երթային Պ. Թաւիկոյի երեկոյթին։

Շատ զուարթ էին երկուքն ալ։

—Մարգըրիտ բանտէն չպիտի ելնէ, բայց միայն ինծի հետ ամուսնանալու համար, կ'ըսէր Վալօրսէ պանծանքով…։

Ժամը տասը զարկաւ. Պ. Ուիլքի երեւցաւ։

Անմիջապէս ճամբայ ելան, և հինգ վայրկեանէն Պ. Թաւիկոյի տունը հասան։

Արդէն քանի մը հարիւր հոգի գումարուած էին հոն, «բարձր կենաց» ընտրելագոյն դասը։ Տիկին տ'Արժլէսի սովորական հիւրերուն գրեթէ ամէնն ալ ներկայ էին։ Պ. Ֆոնդէժ ալ հոն էր և ընչացքը կ'ոլորէր։

Սակայն կը տեսնուէին նաեւ քանի մը լըջադէմ և պարզազգեստ մարդիկ որք անծանօթ էին Պ. Վալօրսէի։

—Ո՞վ են այս մարդիկն, ըսաւ Պ. Քորալթի ականջն ի վար. դատաւորներու և փաստաբաններու կը նմանին։

Նոյն միջոցին սպասաւոր մ'եկաւ և բարձր ձայնով իմացուց.

—Պ. Մօժէմա՜ն։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

(Շարունակելի)